

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO
KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ
STOWARZYSZENIA
LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
„REGIONU KOZŁA”
NA LATA 2023-2027

Kargowa, czerwiec 2023 r.

Spis treści

I. Charakterystyka partnerstwa lokalnego	3
1.1. Forma prawna i nazwa LGD.....	3
1.2. Opis sposobu powstania partnerstwa.....	3
1.3. Struktura LGD	4
1.4. Opis składu organu decyzyjnego – Rady	4
1.5. Zasady funkcjonowania LGD.....	5
1.6. Potencjał ludzki LGD	7
II. Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR	8
2.1. Obszar.....	8
2.2. Wewnętrzna spójność obszaru	9
2.3. Charakterystyka ludności	11
III. Partycypacyjny charakter LSR.....	13
3.1. Opis procesu włączania społecznego w przygotowanie LSR	13
3.2. Opis metod partycypacyjnych	14
3.3. Wyniki i wnioski z zastosowanych metod partycypacyjnych na poszczególnych etapach tworzenia strategii.....	15
IV Analiza potrzeb i potencjału LSR	22
4.1. Potencjał.....	22
4.1.1. Gospodarka i przedsiębiorczość.....	22
4.1.2. Rynek pracy i bezrobocie.....	23
4.1.3. Turystyka	23
4.1.4 Kapitał społeczny	25
4.2. Wyniki ankiety dla społeczności zamieszkującej obszar realizacji LSR.....	25
4.3. Potrzeby rozwojowe i grupy docelowe	32
V. Spójność, komplementarność i synergia	33
5.1. Zgodność celów LSR z dokumentami planistycznymi.....	33
5.2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć	37
VI. Cele i wskaźniki.....	39
6.1. Specyfikacja celów i przedsięwzięć	39
6.2. Wskaźniki przypisane do celów	44
VII. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanowienia kryteriów wyboru.....	53
7.1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań.....	53
7.2. Sposób ustanawiania i zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji.....	54
7.3. Innowacyjności i inkluzywność w kryteriach wyboru i zasady jej oceny.....	55

7.4. Zachowanie zasad horyzontalnych.....	56
VIII. Plan działania.....	57
IX Plan finansowy	61
X. Monitoring i ewaluacja.....	63
Bibliografia.....	66
Spis tabel	67
Spis rysunków	67
Załączniki	68

I. Charakterystyka partnerstwa lokalnego

1.1. Forma prawna i nazwa LGD

Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła, jest Stowarzyszeniem zarejestrowanym pod numerem KRS 0000257273, posiadającym osobowość prawną. Działa zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi oraz Unii Europejskiej dotyczącymi działalności stowarzyszeń, wspierania obszarów wiejskich oraz realizacji lokalnych strategii rozwoju, ujętymi w §4 ust 1 Statutu Stowarzyszenia. W rozumieniu przepisów, jest Stowarzyszeniem „specjalnym”, w którym członkami zwyczajnymi obok osób fizycznych, mogą być osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw, nad którym nadzór sprawuje Marszałek Województwa Lubuskiego. Członkowie Stowarzyszenia reprezentują jeden z sektorów: społeczny, gospodarczy lub publiczny.

Organami władzy są Walne Zebranie Członków, Zarząd oraz Komisja Rewizyjna. Osobnym organem jest Rada, która podejmuje decyzje w sprawie wyboru operacji realizowanych w ramach LSR.

1.2. Opis sposobu powstania partnerstwa

Proces budowania partnerstwa w ramach Lokalnej Grupy Działania Regionu Kozła rozpoczął się w roku 1995, kiedy to siedem gmin położonych wzdłuż rzeki Obry postanowiło zawiązać stowarzyszenie dla realizacji wspólnych działań kulturalnych, sportowych, turystycznych i gospodarczych. Utworzone wtedy zrzeszenie nazwano Stowarzyszeniem Gmin Regionu Kozła, od nazwy instrumentu ludowego występującego na tym obszarze. W roku 2006 z inicjatywy tego Stowarzyszenia doszło do powołania Lokalnej Grupy Działania Regionu Kozła. Zebranie założycielskie odbyło się 19 kwietnia 2006 roku w Babimoście. W spotkaniu tym uczestniczyło 47 osób reprezentujących 3 sektory: gospodarczy, społeczny i publiczny, które wyłoniły spośród siebie organy Stowarzyszenia i przyjęły pierwszy statut. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła zostało zarejestrowane w dniu 18 maja 2006 roku, co umożliwiło rozpoczęcie przygotowań do aplikowania o środki finansowe w ramach programu Leader. Pierwszy projekt w ramach I Schematu został zrealizowany na kwotę 56 000 zł, a jego najważniejszym efektem było opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich. Aktywnie działająca grupa członków przygotowała Stowarzyszenie do udziału w II Schemacie programu Leader. W okresie tym przygotowano również wniosek o środki w ramach projektu Leader + II Schemat na kwotę 738 200 zł. Po podpisaniu 19 lutego 2007 roku umowy z Fundacją FAPA o dofinansowaniu projektu „Region Kozła inny niż wszystkie” przystąpiono do działań, mających na celu realizację projektów związanych z promocją regionu, aktywizowaniem i integrowaniem lokalnej społeczności, podnoszeniem kompetencji mieszkańców poprzez warsztaty i szkolenia, itd. Projekt realizowano do kwietnia 2008 r.

Rozwijany potencjał i uzyskane doświadczenie LGD zaowocowały w następnej kolejności opracowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju, której wdrożenie możliwe było dzięki Programowi Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Umowę o warunkach i sposobie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju podpisano w dniu 14 maja 2009 roku, zakładającą realizację działań: Odnowa i rozwój wsi, Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej i tzw. Małe projekty, na łączną kwotę nieprzekraczającą 6 104 433,75 zł.

Oprócz realizacji wyżej wymienionych działań LGD Regionu Kozła nawiązała ścisłą współpracę z kilkoma lokalnymi grupami działania, co zaowocowało realizacją 3 projektów współpracy: „Powstanie Wielkopolskie – Pamiętamy Kontynuujemy”, na kwotę 37 953,98 zł, „Produkt Lokalny Atrakcją Turystyczną PLAT”, na kwotę 102 032,66 zł oraz „Kajakowa Aktywna Turystyka KAJAKTUR”, na kwotę 17 250,32 zł.

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła na lata 2007-2013 zaowocowała dofinansowaniem ponad 200 projektów, które przyczyniły się do rozwoju przedsiębiorczości, popularyzacji dziedzictwa kulturowego, promocji turystyki, stworzenia wielu miejsc, sprzyjających pobudzaniu aktywności społecznej.

Tak duże doświadczenie, jakie zdobyła LGD Regionu Kozła i wzbudzony potencjał społeczny regionu były kontynuowane i wykorzystywane w kolejnych latach. Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność Regionu Kozła w ramach PROW wdrażanego w kolejnej perspektywie budżetowej Unii Europejskiej w latach 2014-2020 przyczyniła się do dalszego wzrostu zaangażowania społeczeństwa, dbającego o zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz do podniesienia atrakcyjności gospodarczej i turystycznej Regionu Kozła.

1.3. Struktura LGD

LGD Regionu Kozła liczy 59 członków zwyczajnych i jednego wspierającego i jest partnerstwem trójsektorowym. Spośród nich, 32 podmiotów reprezentuje sektor społeczny, 11 gospodarczy i 17 publiczny. Szczególną uwagę zwraca się na przestrzeganie zasady, aby sektor społeczny i gospodarczy nie był reprezentowany przez osoby powiązane z władzą publiczną.

Skład członkowski jest reprezentatywny dla całej społeczności obszaru LGD Regionu Kozła. Są w nim podmioty gospodarcze, w szczególności mikroprzedsiębiorcy prowadzący działalność zarówno produkcyjną, jak i usługową. Są wśród nich również rolnicy oraz te podmioty, które świadczą usługi w zakresie turystyki i agroturystyki. Reprezentantem sektora gospodarczego jest także członek wspierający – Bank Spółdzielczy w Siedlcu. Drugą grupą są stowarzyszenia i organizacje społeczne, zajmujące się kultywowaniem dziedzictwa kulturowego, rozwijaniem zainteresowań, aktywizowaniem społeczności, również tej wykluczonej, jak np. Uniwersytety Trzeciego Wieku, koncentrujące się na działaniach aktywizacyjnych dla ludzi powyżej 50 roku życia. Trzecim reprezentowanym sektorem są przedstawiciele władzy publicznej, zarówno burmistrzowie i wójt, a także pracownicy urzędów gmin i jednostek podległych oraz instytucji kultury, itp. Wśród reprezentantów poszczególnych sektorów są także mieszkańcy.

Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła jest stowarzyszeniem otwartym a członkostwo nieograniczone. Żaden z sektorów ani grupy interesów nie ma znaczącej dominacji w LGD takiej, która skutkowałaby wywieraniem szczególnego wpływu z punktu widzenia realizacji LSR.

Każda z reprezentowanych grup jest zainteresowana rozwojem obszaru LGD, gdyż skutkuje to polepszeniem jakości życia mieszkańców, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej. Właśnie na te dziedziny, jak rozwój gospodarczy i turystyczny obszaru oraz wspieranie i pobudzanie aktywności społecznej ukierunkowana jest ta strategia.

1.4. Opis składu organu decyzyjnego – Rady

Rada, stanowiąca organ decyzyjny, zajmuje się przede wszystkim oceną i wyborem do dofinansowania operacji, złożonych w trakcie naborów ogłaszanych przez LGD. Dokonując wyboru operacji, kieruje się kryteriami wyboru, które podane są do publicznej wiadomości. Każda czynność tego organu jest transparentna, a protokoły publikowane są na stronie internetowej www.lgdrk.pl. Jej skład został tak dobrany, aby zagwarantować uczciwy i merytoryczny wybór oraz reprezentatywność każdego sektora, z zachowaniem zasady, że ani władza publiczna, ani żadna pojedyncza grupa interesu nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji. Szczególną uwagę zwraca się na przestrzeganie zasady, aby sektor społeczny i gospodarczy nie był reprezentowany przez osoby powiązane z władzą publiczną.

Dodatkowo przynajmniej 50% składu Rady musi mieć doświadczenie we wdrażaniu LSR (rozumiane jako wcześniejszą pracę w Zarządzie LGD lub Radzie LGD) lub przy realizacji projektów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej. Szczegółowe zasady pracy Rady LGD i proces podejmowania decyzji zostały sformułowane w Regulaminie Rady Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła oraz procedurach i kryteriach wyboru.

Rada składa się z 7 członków, z czego 3 osoby pracowały w Radzie LGD przy weryfikacji wniosków w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła na lata 2007-2013 i 2014-2020 oraz regularnie uczestniczyło w szkoleniach, 2 osoby pracowały w radzie w okresie 2014 -2020. Wszystkie osoby mają duże doświadczenie w pracy LGD, realizacji LSR w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Dodatkowo sektor publiczny ma mniej niż 30% składu Rady, zadbano również o to, aby zachowany był parytet płci.

Tabela 1. Skład organu decyzyjnego

L.p.	Imię i nazwisko	sektor	płeć	doświadczenie
1.	Zdzisław Krupa	społeczny	mężczyzna	Tak – Komisja rewizyjna,
2.	Tomasz Janeczek	gospodarczy	mężczyzna	Tak – Rada 2007-2013, 2014-2020
3.	Jerzy Jaszczak	gospodarczy	mężczyzna	Tak – Rada 2014-2020
4.	Monika Toboła	publiczny	kobieta	Tak – Rada 2014-2020
5.	Ewa Woś	publiczny	kobieta	Tak – Rada 2007-2013, 2014 - 2020
6.	Brygida Wróblewska	społeczny	kobieta	Tak – Rada 2007-2013, 2014-2020
7.	Wojciech Wittke	gospodarczy	mężczyzna	Tak – Zarząd LGD 2014-2020, Rada 2023

1.5. Zasady funkcjonowania LGD

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła działa na podstawie ustawy z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), a także ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności z 20 lutego 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 378). Jej funkcjonowanie zgodne jest z prawodawstwem krajowym dotyczącym wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz Unii Europejskiej dotyczących wdrażania programów pomocowych.

Zasady funkcjonowania LGD w szczególności określa statut oraz regulaminy wewnętrzne, które omówiono w poniższej tabeli.

Tabela 2 Opis dokumentów wewnętrznych LGD regulujących jej funkcjonowanie

L.p.	Rodzaj dokumentu / sposób uchwalania	Regulowane kwestie
1.	Statut <i>Uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Podstawa prawna funkcjonowania LGD Regionu Kozła, • Cele działalności, • Wskazanie organu nadzoru, • Zasady nabywania i utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członka, • Opis organów władzy oraz ich zadań i kompetencji, • Wprowadzenie dodatkowego organu Stowarzyszenia – Rady zajmującej się oceną i wyborem operacji wraz z określeniem jej kompetencji i zasad reprezentatywności,

		<ul style="list-style-type: none"> • Uregulowanie zasady dotyczącej bezstronności członków Rady wraz z przesłankami wykluczającymi z głosowania • Zasady gospodarowania majątkiem, • Określenie organu odpowiedzialnego za uchwalanie LSR, dokonywania jej aktualizacji oraz kryteriów wyboru operacji,
1.	<p>Regulamin organu decyzyjnego - Rady</p> <p><i>Uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sposób wyboru członków Rady, ich obowiązki oraz wymagania dotyczące doświadczenia, • Zasady i przesłanki dotyczące odwołania członka Rady, • Zasady wynagradzania członków Rady, • Szczegółowe zasady przygotowywania i zwoływania posiedzeń Rady, w tym sposób informowania i przekazywania dokumentacji dotyczącej spraw podejmowanych podczas posiedzeń, • Zasady przebiegu i prowadzenia posiedzeń Rady, • Wskazanie osób spoza Rady, które czuwają nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru oraz poprawności dokumentacji i zgodności formalnej, • Określenie zasady zachowania reprezentatywności podczas oceny i wybory operacji, • Zasady przeprowadzenia głosowania oraz dokumentowania oceny, • Przesłanki do wykluczenia członka Rady z głosowania, • Prowadzenie rejestru interesu członków Rady, • Sposób umieszczenia na liście operacji w przypadku uzyskania równej liczby punktów według lokalnych kryteriów wyboru, • Wzory dokumentów, • Sposób podawania do publicznej wiadomości informacji o wynikach naboru.
3.	<p>Regulamin biura LGD</p> <p><i>Uchwalany przez Zarząd LGD</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników, • Struktura organizacyjna, • Opis stanowisk pracy, w tym zakres obowiązków i upoważnień oraz wymagania dotyczące wiedzy, umiejętności i kompetencji, • Rozdział czynności związanych z obsługą Rady i doradztwem, • Przypisanie czynności związanych z aktywizacją i współpracą, • Zakres uprawnień kierownika biura, • Sposób rekrutacji pracowników, • Podstawowe obowiązki i uprawnienia pracodawcy i pracowników, • Kwestie związane z urlopami, czasem pracy oraz dyscyplinowaniem pracowników, • Zasady pomiaru i oceny efektywności doradztwa, • Zasady gromadzenia i udostępniania informacji.
4.	<p>Regulamin Walnego Zebrania Członków</p> <p><i>Uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szczegółowe zasady zwoływania i prowadzenia Walnego Zebrania Członków, • Czynności Przewodniczącego, • Zasady głosowania i podejmowania uchwał, • Zawartość merytoryczna uchwał i protokołów.
5.	<p>Regulamin Komisji Rewizyjnej</p> <p><i>Uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zasady wyboru członków Komisji Rewizyjnej, • Kompetencje i obowiązki Komisji, • Sporządzanie protokołów z czynności kontrolnych i ich zawartość merytoryczna.
6.	<p>Regulamin Zarządu</p> <p><i>Uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sposób wybierania Zarządu i osób funkcyjnych w Zarządzie, • Kompetencje Zarządu, • Podział zadań pomiędzy członków Zarządu, • Organizacja pracy Zarządu, • Sposób podejmowania decyzji.

1.6. Potencjał ludzki LGD

Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła ma bardzo duże doświadczenie, gdyż istnieje od samego początku wdrażania działania Leader, łącznie z jego programem pilotażowym. Większość obecnych członków wstąpiła do LGD w chwili jej powstawania. Są lub byli oni liderami licznych organizacji, stąd też mają duże doświadczenie w działalności na rzecz społeczności lokalnej.

Wszyscy pracownicy biura byli zatrudnieni z chwilą rozpoczęcia wdrażania LSR na lata 2007-2013 i kontynuowali pracę w kolejnej perspektywie 2014-2020 lub też pracowali w organach LGD. Zatem posiadają bardzo bogate doświadczenie we wdrażaniu LSR. Uczestniczyli w szkoleniach zarówno wewnętrznych, jak i organizowanych przez instytucje zewnętrzne, w tym Lubuski Urząd Marszałkowski, co poświadczone jest stosownymi dokumentami. Na każdym stanowisku pracy, zgodnie z Regulaminem Biura, określono wymagania co do wykształcenia oraz wiedzy i kompetencji, zwłaszcza dotyczących rozwoju obszarów wiejskich oraz działania Leader, a także doświadczenia.

Członkowie Rady posiadają również duże doświadczenie z zakresu oceny i wyboru operacji, gdyż większość z nich pracowała w Radzie podczas wdrażania LSR na lata 2007-2013 i 2014-2020. Wszyscy członkowie Rady uczestniczyli także w szeregu szkoleń, co także poświadczone jest certyfikatami.

LGD Regionu Kozła ma zatem wielkie doświadczenie i potencjał ludzki. Jest przygotowana do wdrażania kolejnej strategii na lata 2021-2027 na obszarze Regionu Kozła.

II. Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR

2.1. Obszar

Obszar LGD obejmuje 6 gmin z terenu 5 powiatów i 2 województw, zamieszkały przez 52 713 mieszkańców według stanu na dzień 31.12.2020 roku, ujętych w poniższym zestawieniu.

Tabela 3. Wykaz gmin

Lp.	nazwa	województwo	powiat	typ gminy	liczba mieszkańców	powierzchnia [km ²]
1.	Babimost	lubuskie	zielonogórski	miejsko – wiejska	6117	92,77
2.	Kargowa	lubuskie	zielonogórski	miejsko – wiejska	5946	128,52
3.	Trzciel	lubuskie	międzyrzecki	miejsko – wiejska	6343	177,35
4.	Siedlec	wielkopolskie	wolsztyński	wiejska	12435	205,06
5.	Zbąszynek	lubuskie	świebodziński	miejsko – wiejska	8086	94,42
6.	Zbąszyń	wielkopolskie	nowotomyski	miejsko – wiejska	13786	179,77

Graficzne przedstawienie obszaru LGD Regionu Kozła oraz jego spójności przestrzennej przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 1. Mapa obszaru LGD

Źródło: opracowanie własne

Wsparcie obszaru objętego LSR następuje w ramach RLKS z EFRROW i EFS+. Zakres oddziaływania poszczególnych funduszy na obszarze jest następujący:

- EFRROW obejmuje cały obszar LSR
- EFS+ obejmuje gminy z województwa lubuskiego (Babimost, Kargowa, Trzciel, Zbąszynek)

2.2. Wewnętrzna spójność obszaru

Wspólne regionalne dziedzictwo kulturowe

Uwarunkowania kulturowe najsilniej scalają obszar z uwagi na wspólną i podobną historię sięgającą XVI wieku. Nazwa Region Kozła została zaczerpnięta od instrumentu ludowego, którym do dziś postugują się koźlarze, czyli kozła.

Stare zapiski mówią, iż dawniej koźlarze byli bardzo dobrze zarabiającymi muzykami zawodowymi. Koźlarze grywali między innymi na dworach duńskich. W okresie okupacji hitlerowcy niszcząc polskość zakazali również gry na tym instrumencie. Nie zniechęciło to twórców ludowych do uprawiania swojego rzemiosła. Tradycja gry była przekazywana z pokolenia na pokolenie. W czasach powojennych kapele koźlarskie grywały na weselach i uroczystościach miejskich. Obecnie we wszystkich gminach Regionu Kozła działają liczne zespoły folklorystyczne, w których wiodącą rolę pełni nasz „kozioł”. Są to m.in. zespół „Kotkowiacy”, Zespół Pieśni i Tańca im. T. Spychały z Dąbrówki Wlkp., Zespół Regionalny „Wesele Przyprostyńskie”, Zespół Folklorystyczny „Wiolinki” z Nowego Kramaska oraz Wielkopolska Kapela Ludowa „ZBAŚZYNIACY”. Na ich potrzeby budową unikalnych instrumentów ludowych jakim jest kozioł ślubny, kozioł weselny czy sierszeńki zajmują się ludowi twórcy z regionu. Oprócz muzyki na polską kulturę nałożyły się na całym obszarze wpływy kultury osadników niemieckich, tworząc wspólne tradycje kulturalne wyrażające się w zachowaniu m.in. stroju ludowego, którego cechą charakterystyczną są kabaty noszone przez mężczyzn oraz czepki i białe fartuchy nakładane na kopiaste, kolorowe i pasiaste spódnice noszone przez kobiety. Zachowane zostały regionalne potrawy, w powszechnym użyciu jest podawanie na obiad pyrów (ziemniaków gotowanych bez obrania) z gziem (twarogiem zmieszany z kwaśną śmietaną) i olejem z siemienia lnianego. Inne potrawy, funkcjonujące we wspólnej tradycji to: zupa niebecz, kwaśne jaja itp.

Wspólne dziedzictwo historyczne

Na terenie Regionu Kozła znajduje się wiele zabytków. Są to zarówno założenia urbanistyczne i obronne, jak i parkowo-pałacowe, zespoły obiektów przemysłowych i pojedyncze obiekty architektoniczne. Centra miast zachowały w dobrym stanie swój średniowieczny układ przestrzenny, gdzie trzon kompozycyjny tworzą rynki miejskie z główną budowlą, ratuszem miejskim.

W krajobrazie przestrzennym miast obok ratuszy – siedziby władz, ważną rolę odgrywały i nadal odgrywają kościoły. Do najstarszych w regionie a także kraju i Europie, należą kościoły drewniane w Kosieczynie, Chlastawie i Łomnicy. W kilku miastach godnymi uwagi są zachowane w dobrym stanie grodziska, mury obronne, świadectwo świetności ich dawnych włodarzy, a także wiele zabytkowych zespołów, obiektów przemysłowych, które zasługują na zainteresowanie ze względu na swoją historię i znaczną wartość architektoniczną.

Ciekawa historia naszego obszaru związana jest z jedynym zwycięskim ruchem tj. Powstaniem Wielkopolskim, a szczególnie z jego frontem zachodnim.

Wspólne uwarunkowania geograficzne i środowiskowe

Według podziału Polski na mezoregiony fizyczno-geograficzne (Kondracki 1994) największa część obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju leży na terenie Bruzdy Zbąszyńskiej (315.44), część południowa (gmina Kargowa i fragmenty gmin Babimost i Siedlec) w obrębie Kotliny Kargowskiej (315.62). Wschodnie krańce gmin Zbąszyń położone są na terenie Pojezierza Poznańskiego (315.51), a zachodnie gminy Babimost zachodzą na Pojezierze Lubuskie (315.42).

Bruzda Zbąszyńska to rozległe obniżenie między Pojezierzem Łagowskim, a Pojezierzem Poznańskim, o powierzchni około 1650 km², wykorzystuje je rzeka Obra płynąc w kierunku północnym w stronę Warty poprzez ciąg jezior. Jej zachodnią granicę wyznacza dolina Leniwej Obry. Kotlina Kargowska (315.62) to część Pradoliny Warciańsko-Obrzańskiej. Jest to piaszczysta i podmokła równina o powierzchni około 620 km². Forma kotliny nie jest wyraźnie zaznaczona w jej rzeźbie. Powierzchnie urozmaicają wydmy eoliczne. Przeważającym typem rzeźby są sandry i tarasy piaszczyste, wysoczyzny płaskie i faliste oraz płaskie dna dolin. Teren LGD spaja rzeka Obra, płynąca przez środek obszaru z przyległymi dopływami i liczne jeziora, stwarzając doskonale warunki do rozwoju turystyki.

Z przedstawionych uwarunkowań przestrzennych, geograficznych, przyrodniczych, historycznych oraz kulturowych wynika, że obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju Regionu Kozła cechuje wysoki stopień spójności, który należy rozpatrywać w odniesieniu do następujących kryteriów:

Spójność uwarunkowań przestrzennych, przyrodniczych i geograficznych: obszar objęty LSR leży na terenie 5 Powiatów i 2 województw. Pomimo podziałów administracyjnych 6 gmin stanowi nierozzerwalną całość – „małą ojczyznę”. Wszystkie gminy z racji spójności terytorialnej i usytuowania w pobliżu międzynarodowych tras mają bardzo dobry układ komunikacyjny, zarówno dla przyjezdnych z zachodu jak i ze wschodu. Większość użytków rolnych (98,70%) znajduje się w strefie o niekorzystnych warunkach gospodarowania ONW. Łącznikiem gmin, oprócz granic administracyjnych, jest rzeka Obra stanowiąca oś Regionu Kozła. Charakterystyczną cechą obszaru objętego LSR jest bogactwo wód powierzchniowych. Również obszary objęte ochroną, spajają obszar LSR, które razem z lasami stanowią o atrakcyjności obszaru.

Spójność uwarunkowań historycznych: powstanie „Regionu Kozła” nie było przypadkiem. Zaistniało w przeszłości wiele zdarzeń, stopniowo scalających region. Zdzisław Linkowski (historyk), stwierdził, iż istniejąca od średniowiecza do połowy XV wieku „Kasztelania Zbąszyńska” w znacznej mierze obejmowała obecnie ziemie Regionu Kozła. Po II rozbiórce Polski w 1793 r. nieomal w całości nasze ziemie znalazły się w niemieckim już powiecie międzyrzeckim. Dopiero Traktat Wersalski w 1920 r. podzielił ten zwarty historycznie i kulturowo obszar granicą polsko-niemiecką.

Spójność uwarunkowań kulturowych: przejawia się m.in. w kultywowaniu podobnych tradycji, zwyczajów, obrzędów, a także w przenikaniu się kultury i wzajemnym czerpaniu z dorobku poprzednich pokoleń. Pomimo ruchów ludnościowych po II Wojnie Światowej polegających na napływie ludności z dawnych Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej i ludności polskiej z zachodnich regionów Wielkopolski (z powiatu wolsztyńskiego i nowotomyskiego) utrzymała się jednolitość kulturowa obszaru LSR. Ludność napływowa szybko przyjęła zastane wzory kulturowe.

Obszar jest spójny terytorialnie, historycznie, kulturowo, społecznie, gospodarczo i środowiskowo. Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła, która powstała w 2006 roku, realizuje na tym obszarze nieprzerwalnie kolejne lokalne strategie rozwoju wsparte z działania LEADER na lata: 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020. Uzasadnia to realizację kolejnej Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła na lata 2021-2027.

2.3. Charakterystyka ludności

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 obszar LGD zamieszkiwało 53 257 osób. W 2021 roku liczba ta była niższa i wyniosła 52 990. Biorąc pod uwagę poszczególne gminy, zdecydowanie najliczniej zamieszkiwaną jest gmina Zbąszyń, a najmniejszą liczbę mieszkańców posiada gmina Kargowa.

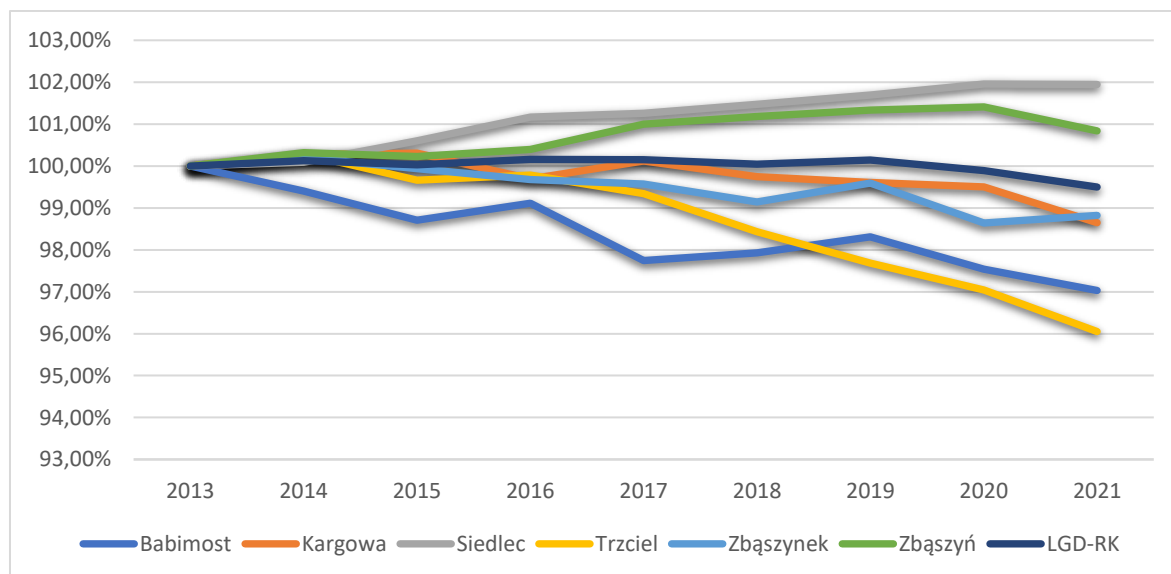
Z analiz wynika, że od 2013 obserwujemy stały spadek liczby ludności w większości gmin regionu. Wyjątkiem jest gmina Siedlec, która odnotowała przyrost ludności o 1,9% oraz gmina Zbąszyń o 0,83%. Dane dla całego obszaru pokazują spadek ludności o 0,5% w stosunku do roku 2013.

Tabela 4. Dynamika przyrostu ludności na obszarze LGD w latach 2014-2021

Gmina/rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Babimost	6 333	6 295	6 251	6 277	6 190	6 202	6 226	6 177	6 145
Kargowa	5 844	5 860	5 862	5 826	5 851	5 829	5 821	5 815	5 765
Siedlec	12 522	12 533	12 597	12 668	12 680	12 706	12 734	12 767	12 766
Trzciel	6 559	6 578	6 537	6 545	6 516	6 456	6 407	6 365	6 300
Zbąszynek	8 387	8 404	8 382	8 360	8 351	8 315	8 353	8 273	8 288
Zbąszyń	13 612	13 655	13 643	13 666	13 748	13 773	13 794	13 804	13 726

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na: 31.12.2021

Rysunek 2. Dynamika zmian ludności w latach 2013-2021 w gminach obszaru LSR

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na: 31.12.2021

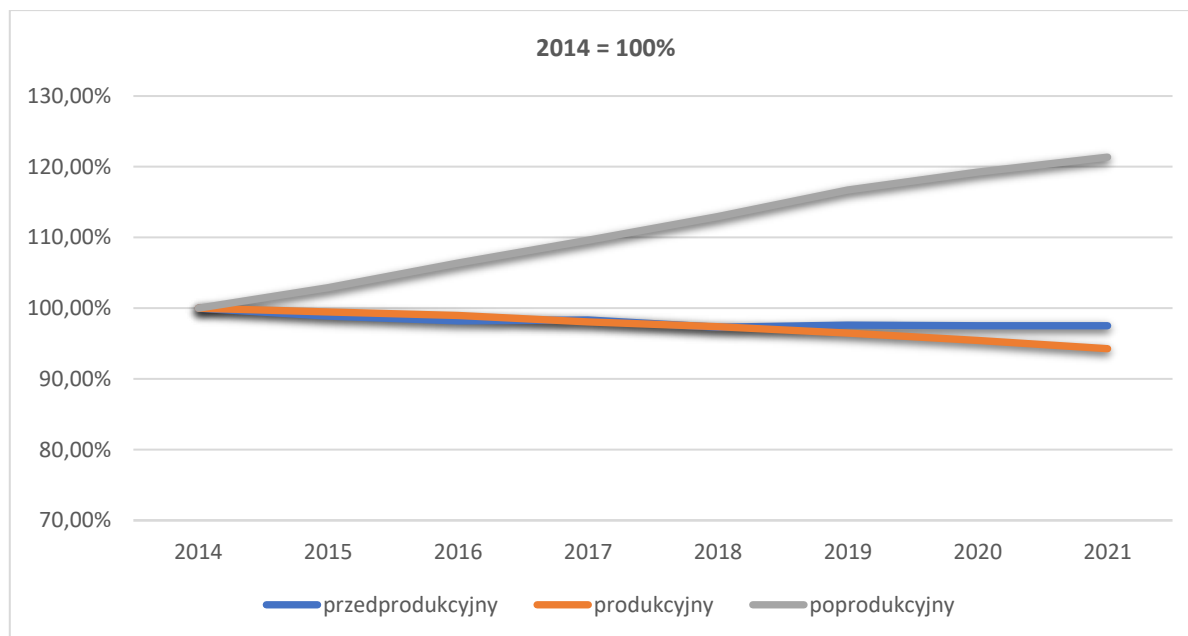
Dużym problemem jest pogorsząca się w ciągu ostatnich kilku lat proporcja między liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, co wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. W latach 2014-2021 ta negatywna tendencja się pogłębiała. Dane jednoznacznie pokazują jak niekorzystnie na obszarze LGD prezentuje się struktura ludności według ekonomicznych grup wieku. Szczegóły zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 5 Struktura ludności w grupach funkcjonalnych w latach 2014-2021 na obszarze LSR

	Osoby w wieku przedprodukcyjnym	Osoby w wieku produkcyjnym	Osoby w wieku poprodukcyjnym
2014	10909	33699	8717
2015	10787	33516	8969
2016	10715	33354	9273
2017	10730	33052	9554
2018	10616	32819	9846
2019	10650	32512	10173
2020	10639	32166	10396
2021	10641	31770	10579

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na: 31.12.2021

Rys. 1. Dynamika zmian w grupach funkcjonalnych ludności w latach 2014-2021 na obszarze LSR

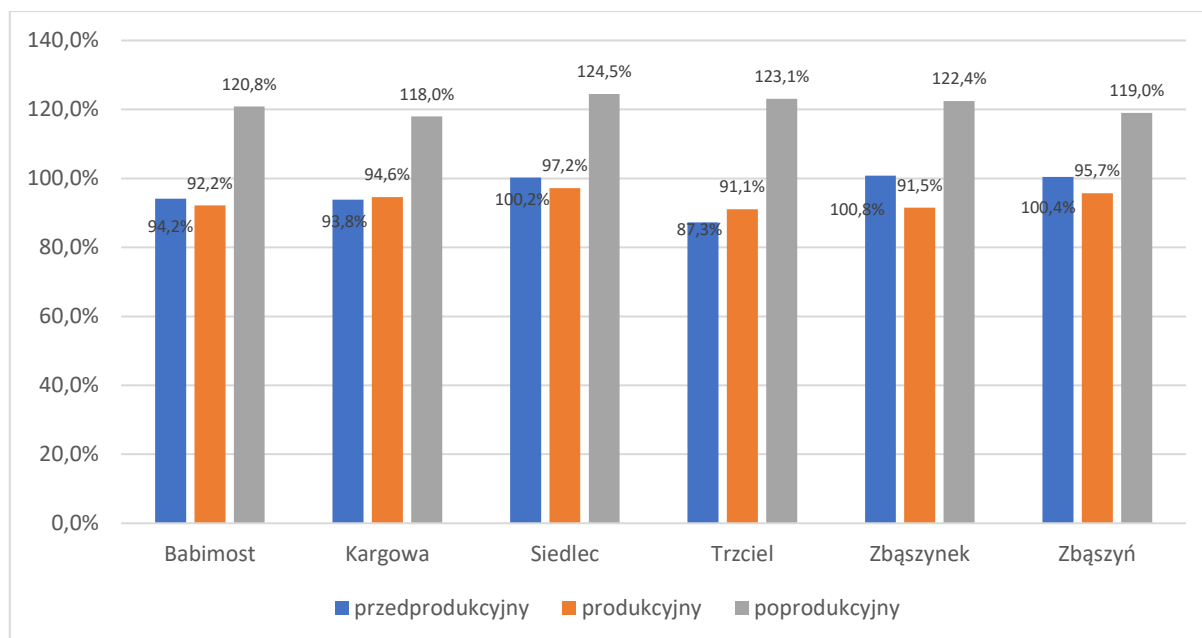

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na: 31.12.2021

Na terenie całego obszaru LGD Regionu Kozła zmniejszyła się liczba ludności zarówno w wieku przedprodukcyjnym o 2,45%, jak i produkcyjnym o 5,72%. Zwiększyła się natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym o 21,36%. Za taki stan rzeczy odpowiedzialna jest migracja młodzieży do

dużych ośrodków miejskich w celu pobierania nauki i szukania atrakcyjnych ofert pracy. Wartości ujemne w grupie przedprodukcyjnej dominują w gminie Trzciel, ale i w gminach Kargowa oraz Babimost sytuacja jest gorsza niż na terenie całego LGD. Proces zmian na przestrzeni lat zaobserwować można na wykresie powyżej. W związku z tym grupami szczególnie istotnymi z punktu widzenia realizacji LSR jest młodzież oraz osoby w wieku 60+.

Rys. 3. Dynamika zmian 2014/2021 w grupach funkcjonalnych ludności w gminach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na: 31.12.2021

III. Partycypacyjny charakter LSR

3.1. Opis procesu włączania społecznego w przygotowanie LSR

Opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła nastąpił przy udziale lokalnej społeczności. Proces włączania społecznego rozpoczął się od uruchomienia punktu konsultacyjnego, gdzie każdy mógł otrzymać informacje na temat nowego okresu wdrażania LSR, zapoznać się z założeniami do nowej strategii i podzielić się swoimi uwagami. Informowanie społeczności o postępach w pracach nad strategią oraz wypracowanych rozwiązaniach poprzez zamieszczanie protokołów, sprawozdań, a także zachęcanie mieszkańców obszaru LGD do aktywnego włączania się w proces przygotowywania LSR odbywało za pośrednictwem strony internetowej LGD.

Materiały wyjściowe do analiz, poprzedzających konsultacje społeczne pozyskane zostały metodą desk research wykorzystując m.in. dane z GUS – Bank Danych Lokalnych. Dostarczyły one informacji na temat demografii, lokalnego rynku pracy, aktywności społecznej i gospodarczej. Pozwoliły na wstępną ocenę potencjału rozwojowego, określenie silnych i słabych stron regionu oraz zidentyfikowanie obszarów problemowych. Ostateczną ocenę uzyskano po zastosowaniu kilku metod partycypacyjnych. Włączając społeczeństwo regionu w proces opracowywania LSR przy zastosowaniu metod partycypacyjnych zadbane o to, aby grupa konsultacyjna była reprezentatywna dla wielu

środowisk i grup społecznych Regionu Kozła, zwłaszcza, żeby była zachowana zasada trójsektorowości tj. udziału sektora społecznego, gospodarczego i publicznego.

Model ten określa się mianem partycypacyjnego – polegającego na angażowaniu w proces planowania strategicznego lokalnych liderów społeczno-gospodarczych, przy wykorzystaniu metod umożliwiających ich liczny udział. Aktywne włączenie się mieszkańców było niezbędne w celu określenia potrzeb rozwojowych i potencjału obszaru oraz określenia celów strategii, w tym wymiernych celów końcowych dotyczących rezultatów oraz zaplanowania działań.

Proces przygotowania LSR był ukierunkowany w szczególności na zagadnienia dotyczące innowacyjności, cyfryzacji, środowiska i klimatu, zmian demograficznych ze szczególnym uwzględnieniem starzenia się społeczeństwa, wyludnianiem obszaru planowanego do objęcia LSR oraz partnerstwa w realizacji LSR polegającego na wspólnej realizacji przedsięwzięć i projektów.

Przy tworzeniu LSR wykorzystano:

- Doświadczenie członków oraz kadr LGD uczestniczących w realizacji LSR
- Wyniki badań własnych i ewaluacji LSR
- Dane pozyskane ze źródeł statystyki publicznej
- Materiały uzyskane w wyniku konsultacji ze społecznością lokalną

Prace nad Strategią, łącznie z badaniami diagnostycznymi, w całości były wykonane przez LGD. W pierwszej kolejności powołano grupę ds. tworzenia strategii, w którego skład weszli przedstawiciele lokalnej społeczności, członkowie LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów oraz mieszkańców. Do konsultacji zaproszono również przedstawicieli NGO (Ochotniczej Straży Pożarnej w Zbąszyniu, Towarzystwa Edukacyjnego w Zbąszyniu, Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Kargowej)

Grupa robocza dokonała analizy przeprowadzonych badań i wniosków sformułowanych podczas różnych form konsultacji społecznych. Do jej zadań należało formułowanie propozycji rozwiązań, weryfikacja możliwości realizacji, przyjęcie rekomendacji, dokumentów, rozwiązań, przekazanie rozwiązań opinii publicznej. Uwzględnione wnioski miały wpływ na kształt celów, przedsięwzięć i rezultatów.

Jednym z etapów przygotowania LSR było przeprowadzenie spotkań na obszarze LSR, szerokich konsultacji społecznych. Uczestnicy spotkań zaproszeni zostali do wspólnego tworzenia i aktywnego konsultowania LSR. Spotkania konsultacyjne były dobrą formą upowszechniania informacji o LGD i podejściu Leader.

3.2. Opis metod partycypacyjnych

Na każdym etapie tworzenia strategii zastosowano kilka metod partycypacyjnych. Przy ich doborze kierowano się propozycjami i uwagami dotyczącymi metod, technik i zasad przeprowadzania konsultacji społecznych zamieszczonymi na stronach www.dobrepraktyki.decdujmyrazem.pl, <http://partycypacja.fise.org.pl>, www.pisop.pl – „Metody i techniki prowadzenia konsultacji społecznych”. Z przeprowadzenia każdego spotkania, czy zastosowania metody konsultacyjnej sporządzono stosowne protokoły.

W procesie opracowywania strategii zastosowano następujące metody partycypacyjne:

1. **Badania ankietowe** należą do metod ilościowych skierowanych do mieszkańców obszaru wykorzystująca kwestionariusz ankiety, w którym respondenci udzielali odpowiedzi na postawione pytania. Ankieta była przeprowadzona również on-line za pośrednictwem strony internetowej www.lgdrk.pl. Celem było poznanie zachowań i rozkładu deklaracji reprezentatywnej grupy osób.

Opis respondentów:

Zamieszkanie: miasto – 53%, wieś – 47%

Płeć: kobieta – 55%, mężczyzna – 45%

Wiek: 18-25 lat – 8%, 26-35 lat – 23%, 36-45 lat – 27%, 46-55 lat – 26%, powyżej 56 lat – 16%

Aktywność zawodowa: własna działalność gospodarcza – 19%, pracownik w sektorze prywatnym – 23%, pracownik w sektorze publicznym – 39%, rencista/emeryt – 14%, bezrobotny – 4%, pracownik organizacji pozarządowej – 1%.

2. **Biały wywiad** polegający na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu informacji na wybrany temat pochodzących z ogólnie dostępnych źródeł takich jak: bazy danych, profesjonalne opracowania, dane publiczne itp. Wykorzystano przede wszystkim dane GUS z Banku Danych Lokalnych.
3. **Spotkania konsultacyjne** polegające na zaproszeniu grupy osób celem poznania ich opinii na kluczowe tematy i problemy oraz poszukania rozwiązań konkretnych kwestii. Prowadzone przy udziale moderatora. Przeprowadzono we wszystkich gminach należących do LGD tj. Babimost, Kargowa, Siedlec, Trzciel, Zbąszynek, Zbąszyń.
4. **Grupa robocza** pracująca nad zebranymi materiałami i opiniami, dokonująca analizy pod kątem ich przydatności w strategii. Grupa była dobrana według kompetencji i zainteresowań oraz z zachowaniem reprezentatywności sektorów.
5. **Focus** - oparte o scenariusz i moderowane spotkanie grupy, którego celem jest wyrażenie opinii w konkretnej kwestii oraz poznanie potrzeb uczestników. Grupa była dobrana odpowiednio do zakresu tematycznego.
6. **E-konsultacje** polegające na publicznym zaproszeniu do przesłania opinii na temat wypracowanych rozwiązań za pośrednictwem strony internetowej www.lgdrk.pl oraz przy wykorzystaniu poczty elektronicznej.
7. **Panel ekspertów** to grupa specjalistów prowadząca merytoryczną dyskusję, której celem jest znalezienie optymalnego rozwiązania.
8. **Wywiad pogłębiony** (In-depth interview, IDI) to indywidualna rozmowa z respondentem przeprowadzana na podstawie scenariusza lub niestandardyzowanego kwestionariusza wywiadu. Ich celem jest uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru próby.

3.3. Wyniki i wnioski z zastosowanych metod partycypacyjnych na poszczególnych etapach tworzenia strategii

Poniżej przedstawiono metody partycypacyjne spośród wyżej wymienionych, które wykorzystano w procesie opracowywania strategii na poszczególnych jej kluczowych etapach.

Etap I Diagnoza

Na tym etapie zastosowano 4 różne metody partycypacyjne.

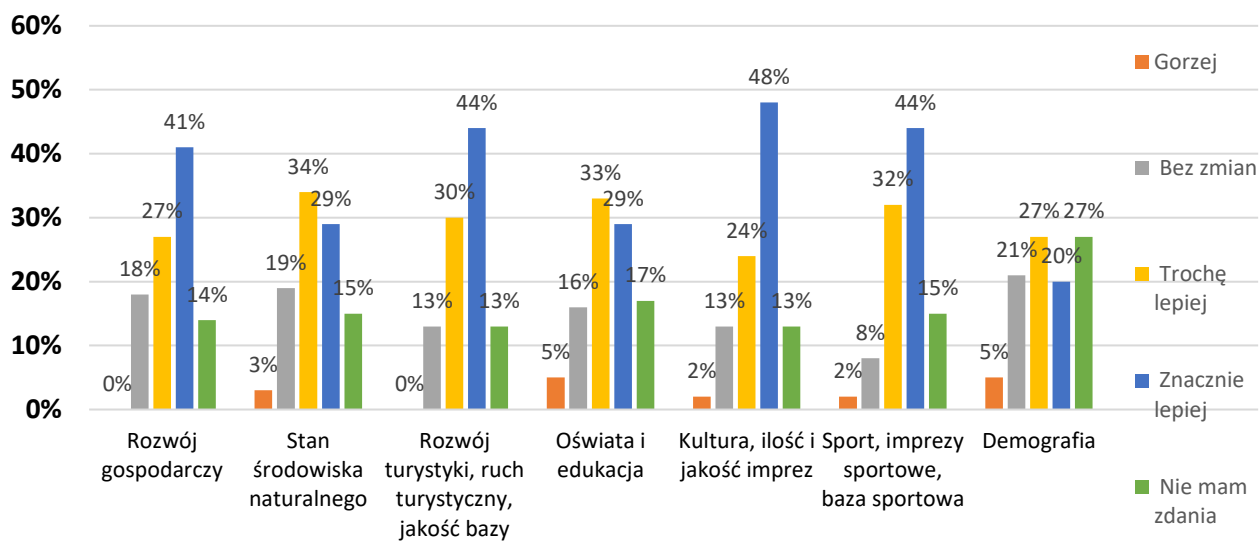
Metody:

1. Badania ankietowe:

- termin: wrzesień 2022 (ankieta papierowa), styczeń 2023 (ankieta on line)
- dobór uczestników badania: losowy,

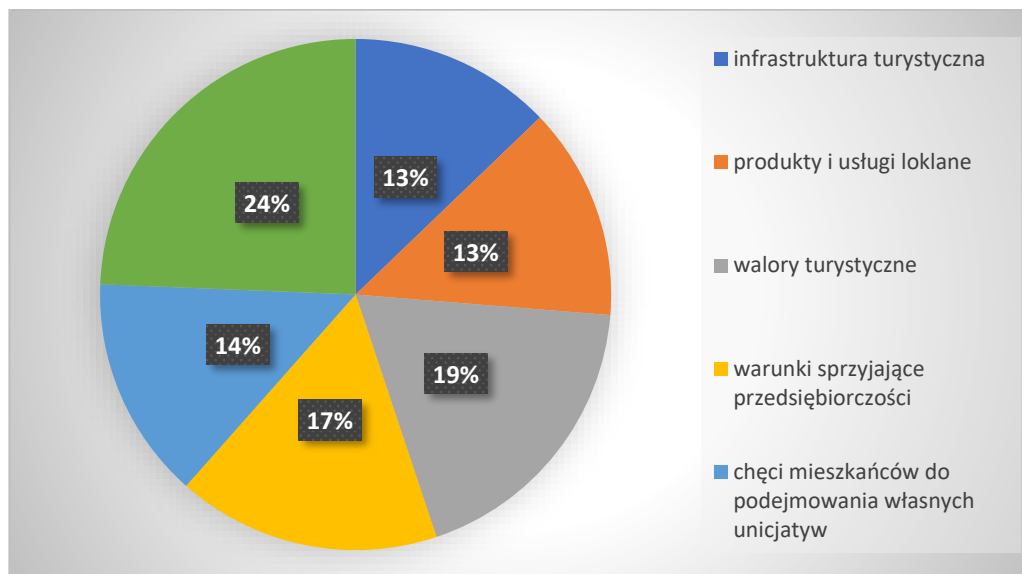
- liczba uczestników badania: z terenu wszystkich gmin należących do LGD
- narzędzia: kwestionariusz ankiety papierowy, ankieta on-line

Jak ocenia Pan/Pani rozwój Regionu Kozła na przestrzeni ostatnich 6 lat?

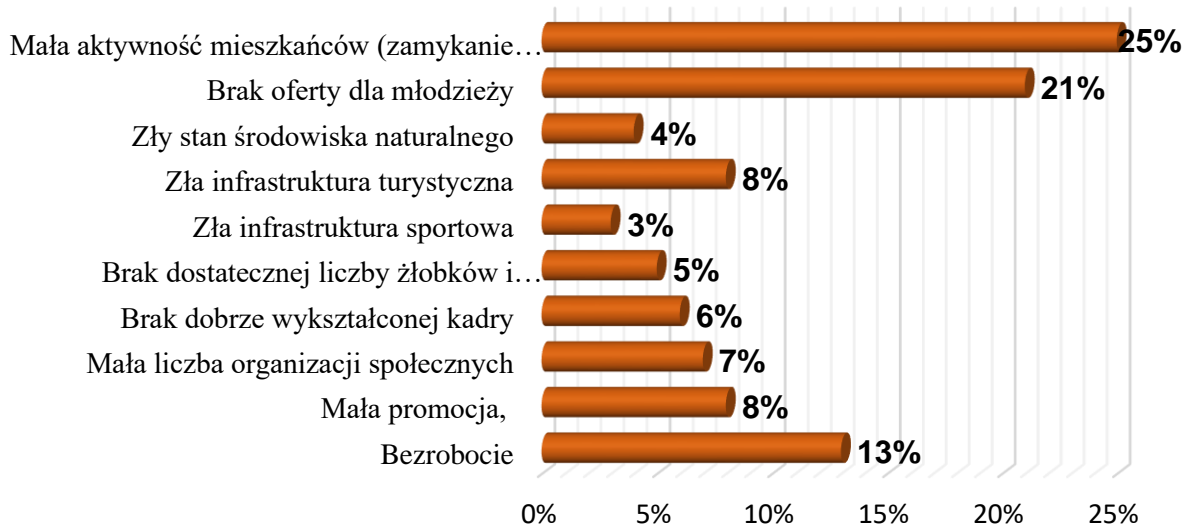
Większość respondentów wskazuje, że znaczący rozwój Regionu Kozła nastąpił w obszarach: rozwój gospodarczy, rozwój turystyki, kultura, sport. Jako „trochę lepiej” oceniono stan środowiska naturalnego, oświatę i edukację.

Jaki jest największy potencjał regionu?

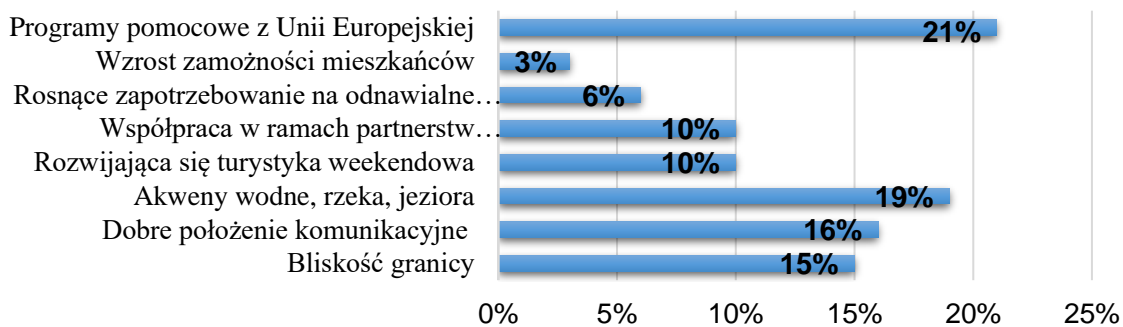
Największym potencjałem regionu uznano kulturę, imprezy kulturalne, zabytki

Jakie zauważa Pan/Pani znaczące problemy w regionie lub swojej gminie?

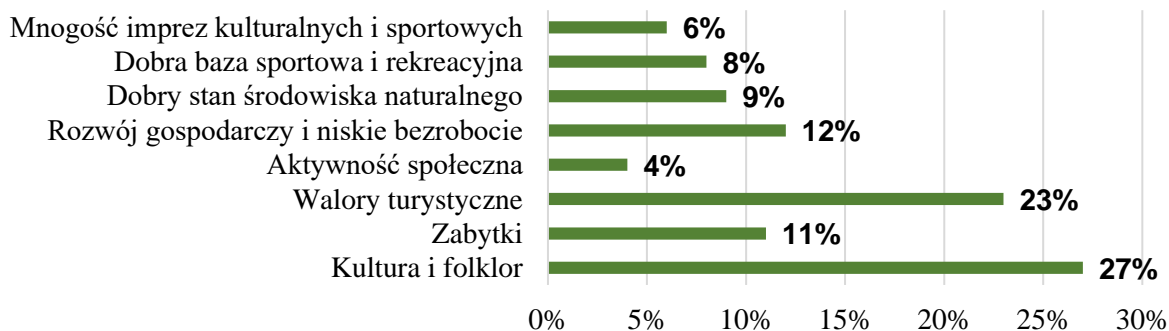
Do znaczących problemów w regionie zaliczono przede wszystkim małą aktywność społeczną, brak oferty dla młodzieży oraz bezrobocie.

Co jest szansą dla rozwoju Regionu Kozła?

Według ankietowanych, szansą dla rozwoju Regionu Kozła są przede wszystkim środki pomocowe z Unii Europejskiej, walory turystyczne regionu oraz położenie komunikacyjne.

Co wyróżnia Region Kozła i stanowi jego silną stronę?

Według badanych, cechą wyróżniającą region są kultura i folklor oraz walory turystyczne, a także rozwój gospodarczy i niskie bezrobocie

Wnioski wykorzystano w rozdziale IV Analiza potrzeb i potencjału LGD

2. Biały wywiad

- termin: grudzień 2022 r.,
- narzędzia: dane statystyczne GUS, Bank Danych Lokalnych.

Badanie przeprowadzili pracownicy biura LGD wykorzystując dane zamieszczone na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego <http://stat.gov.pl/>, dotyczące gospodarki, przedsiębiorczości, rynku pracy, demografii, turystyki, aktywności społecznej.

Wnioski i dane zostały zamieszczona w Rozdziale II Charakterystyka obszaru i ludności objętej LSR

3. Spotkania konsultacyjne

- terminy i miejsca: 15.09.2022 – Kargowa, 16.09.2022 – Siedlec, 16.09.2022 – Babimost, 23.09.2022 Zbąszynek, 30.09.2022 – Trzciel, 30.09.2022 Zbąszyń
 - dobór uczestników badania: reprezentanci sektorów społecznego, publicznego i gospodarczego,
 - liczba uczestników badania: 89
 - narzędzia: karty pracy.
- Tematy spotkania i wnioski:

A. Spójność obszaru

Uczestnicy spotkań uznali, że czynnikami spajającymi LGD są:

tradycja i folklor, historia, w tym Powstanie Wielkopolskie, walory turystyczne, połączenia komunikacyjne, duża fabryka IKEA Industry, która zatrudnia mieszkańców całego obszaru.

B. Analiza potencjału i potrzeb

Uczestnicy spotkań za silne strony obszaru LGD uznali:

wspólne, bogate dziedzictwo kulturowe, walory przyrodnicze i krajobrazowe, korzystne położenie geograficzne, niewielka odległość od dużych ośrodków miejskich, atrakcyjny obszar pod względem turystycznym i wypoczynkowym, wspólne tradycje i obyczaje, duży potencjał turystyczny, rzeka Obrą i liczne jeziora, aktywność gospodarcza i aktywne gminy, niski poziom bezrobocia, dużą liczbę aktywnych organizacji społecznych, duże doświadczenie w pozyskiwaniu środków pomocowych z UE, operatywność władz samorządowych.

Za słabe strony uznano:

małą aktywność mieszkańców, brak oferty dla młodzieży, zły stan dróg i chodników zwłaszcza na wsi, małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, brak odpowiednich do potrzeb rynku pracy kierunków kształcenia, słabo rozwiniętą sieć szlaków turystycznych, niewielkie wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, ubogi zakres usług gospodarstw agroturystycznych, bezrobocie zwłaszcza kobiet w wieku 50+, brak kompleksowej informacji na temat walorów turystycznych, ukryte bezrobocie, niskie przygotowanie zawodowe bezrobotnych, niską jakość gleb, niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę społeczną i komunalną.

Za szanse dla obszaru uznano:

wzrastający popyt na usługi turystyczne i agroturystyczne, możliwość pozyskania środków finansowych z UE, rozwój turystyki weekendowej, współpracę w ramach partnerstw lokalnych i regionalnych, wzrost zainteresowania produktami tradycyjnymi i lokalnymi, bliskość granicy z Niemcami, wzrastającą zamożność społeczeństwa, rosnące zapotrzebowanie na odnawialne źródła energii, zwiększające się dochody gmin, rozwój gospodarczy Polski,

Za zagrożenia uznano:

nadmierną biurokrację, spadek zainteresowania mieszkańców aktywnym udziałem w życiu społecznym, migracje młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich, zagrożenia dla małej przedsiębiorczości ze strony dużych firm i korporacji, zalew tanimi produktami pochodzącymi z rynków wschodnich, niekorzystne zmiany w sytuacji geopolitycznej, konflikty na tle religijnym.

4. Grupa robocza

- terminy: grudzień 2022, styczeń 2023 r.
- dobór uczestników: według wiedzy i kompetencji oraz reprezentacji sektorów społecznego, publicznego i gospodarczego,
- liczba uczestników: 5
- narzędzia: warsztat, dyskusja

Grupa zapoznała się ze zgromadzonymi danymi, informacjami i materiałami z badań ankietowych, białego wywiadu oraz spotkań konsultacyjnych i je zaakceptowała, kierując do dalszego opracowania w kolejnych rozdziałach. Odnośnie badania ankietowego, dotyczącego grup społecznych, do których szczególnie powinny być kierowane działania LGD, postanowiła zarekomendować do tych grup młodzież i osoby starsze 60+. Uznała, że bezrobotni mogą korzystać ze specjalistycznego wsparcia z Urzędów Pracy i po przeanalizowaniu danych dotyczących bezrobocia nie stanowią znaczącej grupy.

Etap II Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR i planu działania

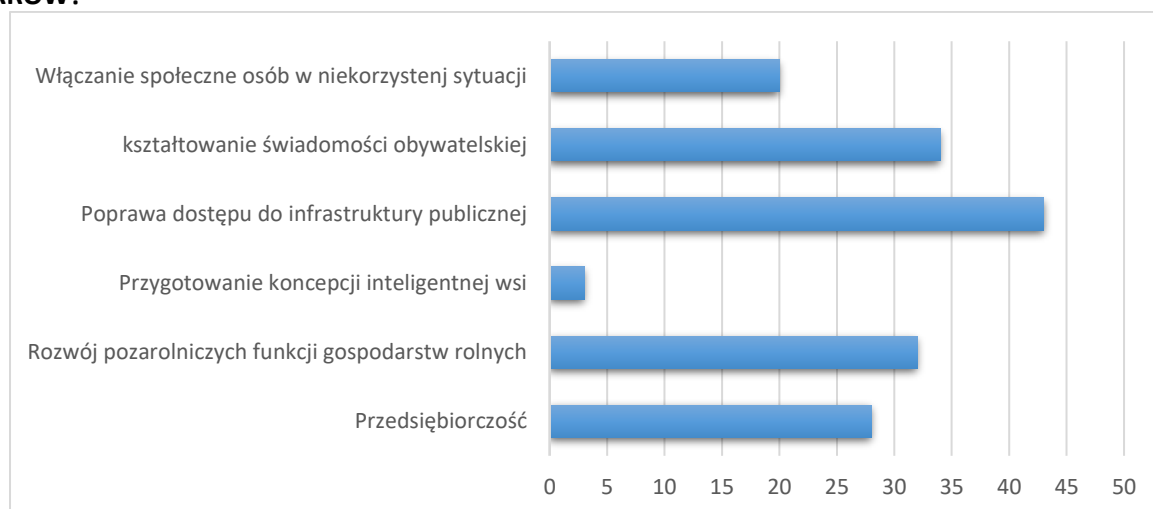
Na tym etapie zastosowano 5 różnych metod partycypacyjnych

Metody:

1. Badania ankietowe

- termin: wrzesień 2022 r.,
- dobór uczestników badania: losowy,
- liczba uczestników badania: 139 z terenu wszystkich gmin należących do LGD
- narzędzia: kwestionariusz ankiety papierowy oraz on-line.

Na których obszarach tematycznych powinno skupić się działanie LGD Regionu Kozła z zakresu EFROW?

W opinii respondentów, aby podnieść atrakcyjność regionu należy w pierwszej kolejności: poprawić aktywność społeczną mieszkańców, pobudzić rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży oraz rozbudowywać infrastrukturę turystyczną. Wniosek wykorzystano do formułowania celów i na odniesienie w Rozdziale VI Cele i wskaźniki.

2. Panel ekspertów

- terminy i miejsca: 23.09.2022, Kosieczyn (gm. Zbąszynek)
- dobór uczestników badania: reprezentanci sektorów społecznego, publicznego i gospodarczego,
- liczba uczestników badania: 12
- narzędzia: matryca logiczna

Tematy spotkania i wnioski:

A. Określenie problemów kluczowych

Uczestnicy spotkania po przeanalizowaniu słabych stron obszaru, odpowiedzi udzielonych przez respondentów i przeprowadzonej dyskusji uznali 2 kwestie, jako problemy kluczowe występujące na obszarze:

1. Mała aktywność i zaangażowanie społeczne mieszkańców oraz niewielkie wykorzystanie posiadanych walorów turystycznych i przyrodniczych regionu.
2. Migracja młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich w poszukiwaniu miejsc pracy i atrakcyjnego miejsca do życia

3. Grupa robocza

- terminy: 31 marzec 2023 r.

Określenie celów

Uczestnicy spotkania po analizie zidentyfikowanych problemów kluczowych sformułowali 4 cele, które wskazują na główne kierunki interwencji LSR, określające stan pożądany po wdrożeniu strategii ujęte w rozdziale VI Cele i wskaźniki.

Cel 1

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury publicznej, turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej

Cel 2

Rozwój gospodarczy obszaru LSR

Cel 3

Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LSR

Cel 4

Zwiększenie aktywizacji mieszkańców

4. Panel ekspertów

- terminy: 31 marzec 2023 r.

- dobór uczestników: według wiedzy, doświadczenia i kompetencji

- liczba uczestników: 4

- narzędzia: warsztat, dyskusja

Zadaniem ekspertów było sprawdzenie pod kątem merytorycznym, logicznym i metodologicznym opracowane cele oraz wskaźniki. Ostateczna ich wersja została zamieszczona w Rozdziale VI Cele i wskaźniki.

5. E-konsultacje

Opracowane na tym etapie cele, przedsięwzięcia i wskaźniki za pomocą wyżej wymienionych metod partycypacyjnych oraz protokół z prac grupy roboczej zamieszczono na stronie internetowej www.lgdrk.pl. z zaproszeniem do przesłania opinii. Nie zgłoszono żadnych uwag, w związku z tym grupa robocza uznała zamieszczone materiały za zaakceptowane.

Etap III podział budżetu i opracowanie planu działania

Na tym etapie zastosowano 3 metody partycypacyjne

Metody:

1. Grupa robocza

- Termin: 18.05.2023

- liczba uczestników: 5

- narzędzia: warsztat, dyskusja

2. Spotkanie fokusowe

- Termin: 29.05.2023

- liczba uczestników: 10

- narzędzia: dyskusja

3. E konsultacje

Opracowany podział budżetu umieszczono na stronie internetowej www.lgdrk.pl z zaproszeniem do przesłania opinii. Nie zgłoszono żadnych uwag, w związku z tym grupa robocza uznała zamieszczone materiały za zaakceptowane.

Etap IV przygotowanie planu komunikacyjnego

Na tym etapie zastosowano 5 metod partycypacyjnych

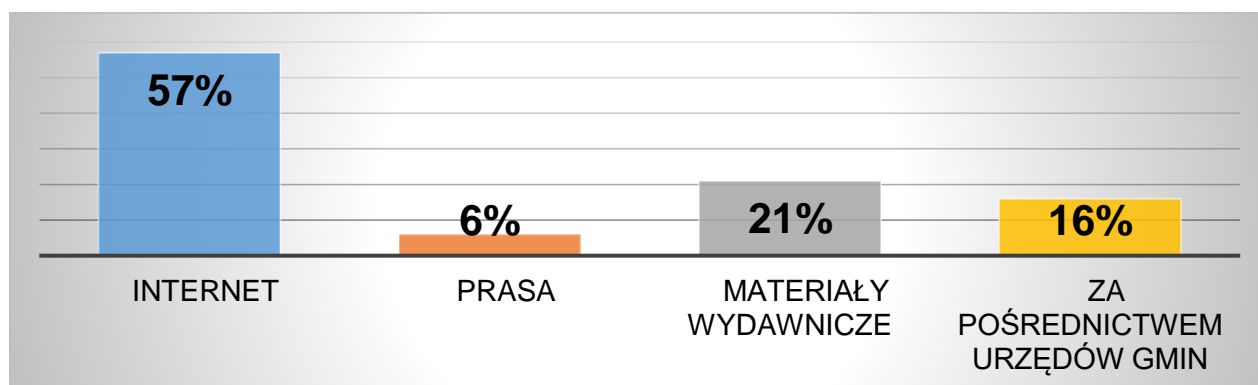
1. Badania ankietowe

- termin: lipiec, wrzesień 2022 r.,
- dobór uczestników badania: losowy,
- liczba uczestników badania: 139 z terenu wszystkich gmin należących do LGD
- narzędzia: kwestionariusz ankiety papierowy oraz on-line.

Na tym etapie wykorzystano odpowiedzi na pytanie nr 13

Pytanie 13

Z jakich źródeł najchętniej korzystał(a)by Pan/Pani pozyskując informacje na temat LGD i jej działalności?

Ponad połowa respondentów uważa, że najlepszym źródłem komunikacji jest internet, następnie materiały wydawnicze. Najmniejszym zainteresowaniem cieszy się prasa.

2. Otwarta przestrzeń

- termin: 23.09.2022 r.,
- dobór uczestników: otwarty, przedstawiciele grup docelowych
- liczba uczestników badania: 50
- narzędzia: dyskusja

W toku dyskusji padały sugestie, że jednak prasa lokalna powinna być wykorzystywana do działań komunikacyjnych mimo, iż wynik badania ankietowego wskazywał odwrotną tendencję.

3. Grupa robocza

- Termin: 18.05.2023
- liczba uczestników: 5
- narzędzia: warsztat, dyskusja

Grupa robocza po zapoznaniu się z wnioskami i sugestiami z konsultacji z wykorzystaniem powyższych metod partycypacyjnych opracowała plan komunikacji, dostosowując zaproponowane metody do możliwości LGD.

Doprecyzowano również cele komunikacji

IV Analiza potrzeb i potencjału LSR

4.1. Potencjał

4.1.1. Gospodarka i przedsiębiorczość

Porównując strukturę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wg PKD 2007 na obszarze LGD w 2014 roku z rokiem 2021, widzimy, że nadal dominuje działalność gospodarcza w branżach handel oraz usługi.

Tabela 6 Struktura zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wg PKD 2007 na obszarze LGD w 2014 i 2021 roku

	2014	2021
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	9%	6,9%
Przetwórstwo przemysłowe	14%	11,5%
Budownictwo	14%	16,8%
Handel hurtowy i detaliczny	27%	20,7%
Transport i magazynowanie	6%	5,7%
Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	3%	2,6%
Pozostałe usługi	26%	35,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na: 31.12.2021

Porównując sytuację z roku 2014 do 2021 zauważać można wzrost liczby podmiotów wpisanych do REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Wzrost ten wyniósł ponad 13% i aktualnie wskaźnik wynosi 1076 podmiotów. Poniżej tabela porównująca sytuację na przestrzeni lat.

Tabela 7 Przyrost podmiotów gospodarczych w gminach na obszarze LGD w latach 2014-2021

Gmina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Babimost	828	821	825	837	866	904	923	955
Kargowa	910	921	937	961	1 029	1 065	1 142	1 228
Siedlec	966	971	976	981	982	1 022	1 055	1 088
Trzciel	1 009	1 034	1 016	1 025	1 001	1 029	1 054	1 084
Zbąszynek	964	956	923	926	956	951	948	972
Zbąszyń	1 025	1 047	1 049	1 031	1 054	1 086	1 098	1 129

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na: 31.12.2021

4.1.2. Rynek pracy i bezrobocie

Stopa bezrobocia w 2013 r. na obszarze LGD wynosiła 6,37. W okresie 2007-13 bezrobocie wzrosło o 2,22 punkty procentowe, tj. o 781 osób i wyniosło w 2013 r. 2285 osób przy ilości 1504 osób w 2007 roku. Na koniec 2021 roku w Powiatowych Urzędach Pracy zarejestrowanych było 630 osób, w porównaniu z 2014 r. (1531) jest to o 58,85% mniej.

Ten pozytywny wynik utrzymał się w latach 2014-21. We wszystkich gminach poprawiała się proporcja liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych do ogólnej liczby ludności. Warto wziąć pod uwagę, że spadające bezrobocie nie zawsze oznacza rosnącą aktywność zawodową, dane te należy zestawić ze spadającą liczbą osób w wieku produkcyjnym. Gorzej wypada sytuacja bezrobotnych kobiet. Wskaźnik ten jest wyższy niż w przypadku mężczyzn, i choć w latach 2007-13 liczba bezrobotnych kobiet stale malała, to odsetek w 2021 roku był nadal wysoki. Szczegóły obrazuje poniższa tabela.

Tabela 8 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych kobiet i mężczyzn w liczbie ludności w gminach wchodzących w skład LGD

Gmina/rok	2014		2021	
	M	K	M	K
Babimost	61	112	35	53
Kargowa	110	137	66	89
Siedlec	106	136	33	67
Trzciel	228	218	63	61
Zbąszynek	98	142	27	35
Zbąszyń	87	96	52	49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na: 31.12.2021

4.1.3. Turystyka

Obszar LGD bogaty jest w walory turystyczne, które powinny generować rozwój regionu. Do głównych atrakcji zalicza się przede wszystkim rzekę Obrę, która uznawana za jeden z najstarszych szlaków kajakowych, liczne jeziora (Błędnno, Nowowiejskie, Linie, Konin), dużą lesistość oraz czyste środowisko naturalne. W jednej z publikacji opracowanych przez LGD Regionu Kozła – „Cuda natury. Walory klimatyczne i środowisko przyrodnicze Regionu Kozła” znajdziemy informację, że znajdują się tu: Rezerваты Przyrody: Wyspa na Jeziorze Chobienickim, Kręcki Łęg, Laski, Czarna Droga, Jezioro Wielkie, Rybojady, obszary chronione Natura 2000 – Dolina Leniwej Obry, Rynna Jezior Obrzańskich, Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry, a także Pszczewski Park Krajobrazowy. Warunki przyrodnicze Regionu Kozła umożliwiają uprawianie turystyki w formie bushcraftu i survivalu w okolicznych lasach. Region jest także miejscem, gdzie rozwija się sylwoterapia czy kąpiele leśne. To doskonałe miejsce dla fanów sportów wodnych: windsurfingu, kajaków, sup, żeglowania.

Na terenie Regionu Kozła znajduje się wiele zabytków. Są to zarówno założenia urbanistyczne i obronne, jak i parkowo-pałacowe, zespoły obiektów przemysłowych i pojedyncze obiekty architektoniczne. Jak podkreślono w LSR: LGD leży na terenie 5 Powiatów i 2 województw. Pomimo podziałów administracyjnych 6 gmin stanowi nierozzerwalną całość – „małą ojczyznę”, łączy

je spójność uwarunkowań przestrzennych, przyrodniczych i geograficznych, a także historycznych i kulturowych. LDG dba o wzmocnienie i przekazywanie tego dziedzictwa kulturowego. Posiada bogatą bibliotekę własnych publikacji, które opisują walory turystyczne i kulturowe Regionu Kozła.

Walory te wykorzystują w swojej działalności przedsiębiorcy, jak również gospodarstwa role oferujące usługi agroturystyczne. Przeanalizowano zaplecze infrastrukturalne, w tym bazę noclegową, w zestawieniu z rokiem 2013.

Tabela 9 Ilość całorocznych obiektów, oferujących miejsca noclegowe, w tym hotele na obszarze LGD

	2013	2021
Liczba całorocznych obiektów noclegowych	21	23
Liczba całorocznych miejsc noclegowych	721	829

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na: 31.12.2021

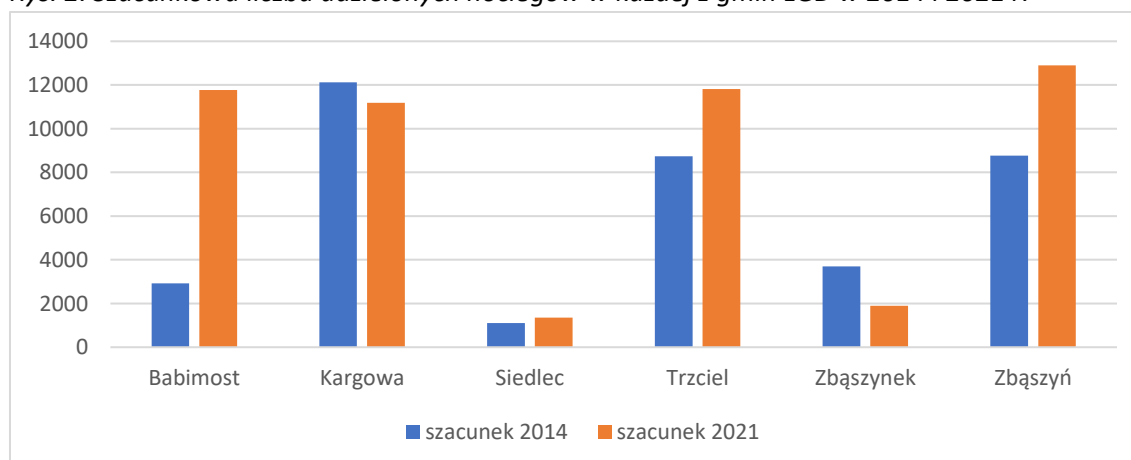
Z powyższego zestawienia wynika, że baza noclegowa nieznacznie wzrosła, o 9,5% w stosunku do 2013 r. Dane potwierdzają także wywiady przeprowadzone wśród członków LGD, którzy jednogłośnie wskazali niewystarczającą bazę noclegową i infrastrukturę turystyczną za jeden z większych problemów w rozwoju regionu. Zwrócono także uwagę na brak kompleksowej informacji dotyczącej wypoczynku np. tras, szlaków rowerowych, informacji turystycznej.

Tabela 10 Szacowana liczba udzielonych noclegów na terenie gmin LGD w 2014 i 2021r.

	udział 2014	udział 2021	szacunek 2014	szacunek 2021
Trzciel	9.50%	11.52%	8741	11819
Zbąszynek	1.66%	1.21%	3695	1902
Babimost	6.39%	21.00%	2929	11768
Kargowa	26.44%	19.95%	12127	11179
Zbąszyń	19.12%	23.02%	8769	12900
Siedlec	1.37%	2.05%	1106	1359

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na: 31.12.2021

Rys. 2. Szacunkowa liczba udzielonych noclegów w każdej z gmin LGD w 2014 i 2021 r.

Źródło: Szacunek, opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na: 31.12.2021r.

Z przedstawionych danych wynika, że rozwój bazy turystycznej przyczynił się do wzrostu turystów odwiedzających region. Znotowano jedynie nieznaczne spadki ilości turystów w gminie Kargowa i Zbąszynek, nie wpływające jednak na zatarcie pozytywnego obrazu rozwoju tej bazy. Warto również dodać, iż rokiem porównawczym był 2021 – a więc rok przejściowy po utrudnieniach związanych z funkcjonowaniem branży turystycznej w okresie pandemii. Wobec tego ostateczne wartości, mierzone w kolejnych latach mogą być znacznie wyższe.

4.1.4 Kapitał społeczny

W LSR zwrócono uwagę na wzrastającą liczbę organizacji społecznych, w tym fundacji, stowarzyszeń, klubów sportowych. W 2014 roku liczba organizacji społecznych na obszarze LGD RK wynosiła 188 (dane GUS – rejestr KRS). Natomiast liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych (w KRS) na obszarze LGD w 2021 r. wynosiła 220, co stanowi wzrost o 32 (17%) w stosunku do roku 2014. W LSR za problem uznano fakt, iż pomimo dużej liczby organizacji i znaczącego wzrostu ich liczby na przestrzeni ostatnich lat, obserwowane jest coraz mniejsze zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne.

4.2. Wyniki ankiety dla społeczności zamieszkującej obszar realizacji LSR

Ankieta dystrybuowana była poprzez media społecznościowe. Zaproszenie do udziału w ankiecie dotarło, za pomocą płatnej promocji w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram), łącznie 300 osób. Przeważającą grupę respondentów stanowiły kobiety (blisko 71 proc. ogółu). Zaledwie co trzeci respondent był mężczyzną. Pod względem wieku najliczniejszą grupą były osoby z przedziału wiekowego 36-50 lat.

Badanie ankietowe, którego uczestnikami były osoby zamieszkujące obszar realizacji LSR, miało na celu pozyskać informacje dotyczące niezaspokojonych jeszcze potrzeb i ewentualnych oczekiwań odnośnie przyszłości.

Wśród respondentów 75% jest zainteresowanych sprawami lokalnymi. Wśród czynników, które motywują do aktywności społecznej, respondenci najczęściej wskazywali: chęć wpływu na zmiany i wewnętrzną potrzebę pomocy innym. Wśród innych odpowiedzi znalazły się: rozwój osobisty, dalsze doskonalenie, nowe doświadczenia. Te odpowiedzi wskazują na to, w jaki sposób lokalni liderzy powinni komunikować się z kapitałem społecznym na terenie swojego działania, aby wyzwolić jego większe zaangażowanie.

Rys. 5. Czynniki motywujące do aktywności społecznej

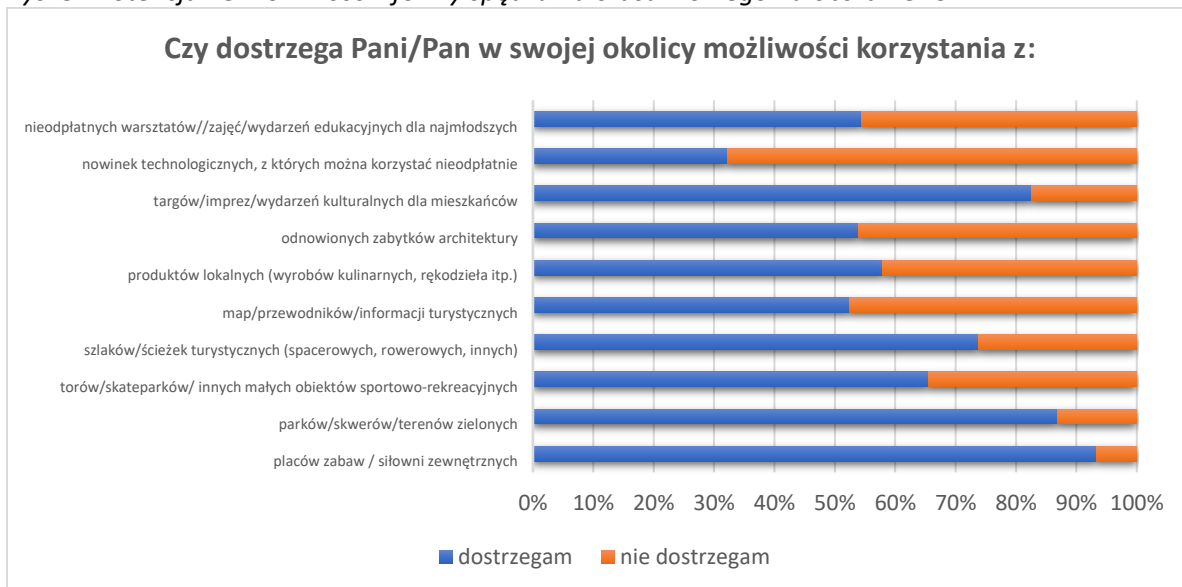
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ankiety dla społeczności zamieszkującej obszar realizacji LSR

Podczas badania zweryfikowano, w jakim obszarze aktywności społecznej respondenci chcieliby uczestniczyć. Okazuje się, że wątek turystyki i krajoznawstwa, a także kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury czy też działalności na rzecz osób starszych to obszary z największym potencjałem. Kolejne równie istotne elementy to działalność na rzecz dzieci i młodzieży, czy też czystości miejsc publicznych. Co warto podkreślić obszary te są zgodne tematycznie z działaniami podejmowanymi przez LGD, więc są istotnym polem do rozwoju kapitału społecznego i zwiększenia roli LGD jako lidera aktywności społecznej na obszarze realizacji LSR. Jedynie niespełna 16,60% badanych wskazała, że nie chce angażować się i być aktywnym. Pozostałe osoby wskazały:

- pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej – 27,67 %;
- podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej – 20,16%;
- działalności na rzecz integracji cudzoziemców – 9,09%;
- ochrony i promocji zdrowia – 24,51%;
- działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami – 25,69%;
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym – 31,23%;
- edukacji, oświaty i wychowania – 28,06%
- działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży – 30,43%;
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego – 32,81%;
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej – 19,37%;
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego – 26,88%;
- czystości miejsc publicznych – 30,43%;
- przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu – 16,21%
- turystyki i krajoznawstwa – 34,78%;
- ratownictwa i ochrony ludności - 5,53%;
- pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w Polsce i za granicą – 8,70%;
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka – 12,25%;
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – 19,37%.

W wyniku realizacji LSR na terenie LGD powstało wiele placów zabaw, siłowni zewnętrznych, Zapytano respondentów o to, jakie możliwości korzystania z tych elementów dostrzegają w swojej okolicy.

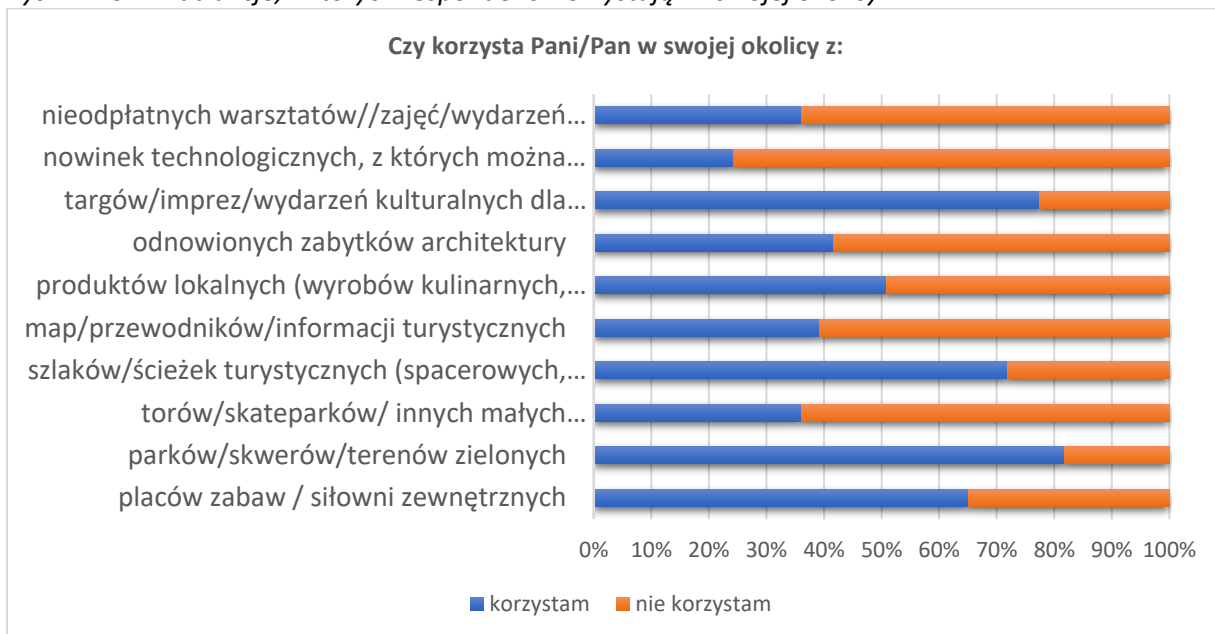
Rys. 3. Potencjalne możliwości i formy spędzania czasu wolnego na obszarze LSR

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ankiety dla społeczności zamieszkującej obszar realizacji LSR

Respondenci zapytani, z czego w swojej najbliższej okolicy korzystają, na pierwszym miejscu wskazali na możliwość skorzystania z placów zabaw/siłowni zewnętrznych (aż 93,25%) parki/skwery/tereny zielone (81,28%), targi/imprezy kulturalne (blisko 80%), szlaki i ścieżki turystyczne (72%). Respondenci najrzadziej korzystają z nowinek technologicznych i torów /skateparków/ innych małych obiektów sportowo-rekreacyjnych, zdecydowanie wiąże się to z ich małą dostępnością na danym terenie.

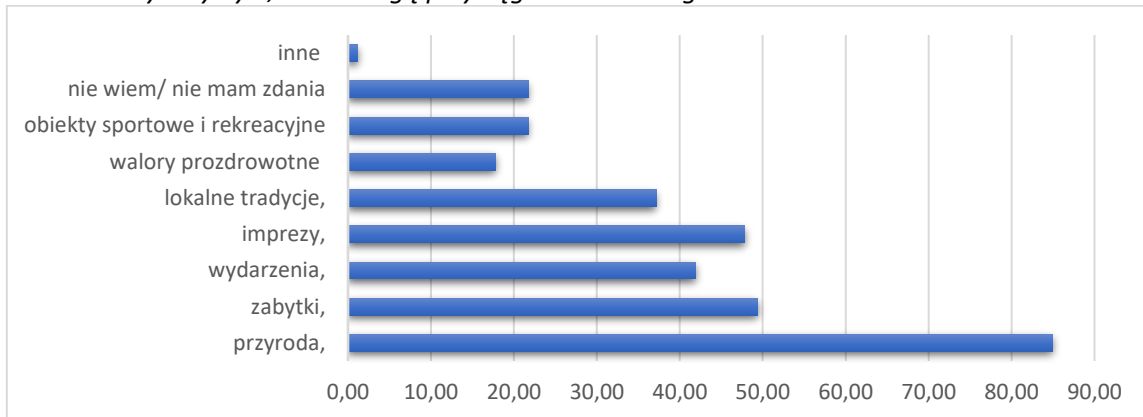
Rys. 4. Form i atrakcje, z których respondenci korzystają w swojej okolicy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ankiety dla społeczności zamieszkującej obszar realizacji LSR

Jednym z kluczowych zadań LGD jest rozwój potencjału turystycznego na obszarze wspieranym przez LSR. Według respondentów potencjał ten w ostatnich latach wzrósł (niemal połowa odpowiedzi), a na pewno nie zmniejszył się (21,34%). 17% badanych nie potrafi się odnieść do tej kwestii. W kontekście potencjału turystycznego zapytano także o to jakie obszary mogą sprawić, że do regionu przyjeżdżać będzie więcej turystów. Wśród badanych dominuje przekonanie, że w przyrodzie drzemie największy potencjał (ponad 84,98%). Kolejnym istotnym potencjałem mogą być istniejące zabytki. 6,32% nie potrafi wskazać lub nie wie. Wśród odpowiedzi „innych” znalazły się: mało uczęszczane szlaki turystyczne, mały ruch drogowy, lokalne zabytki, dobra komunikacja, dostępność transportu publicznego, jak i dobra promocja.

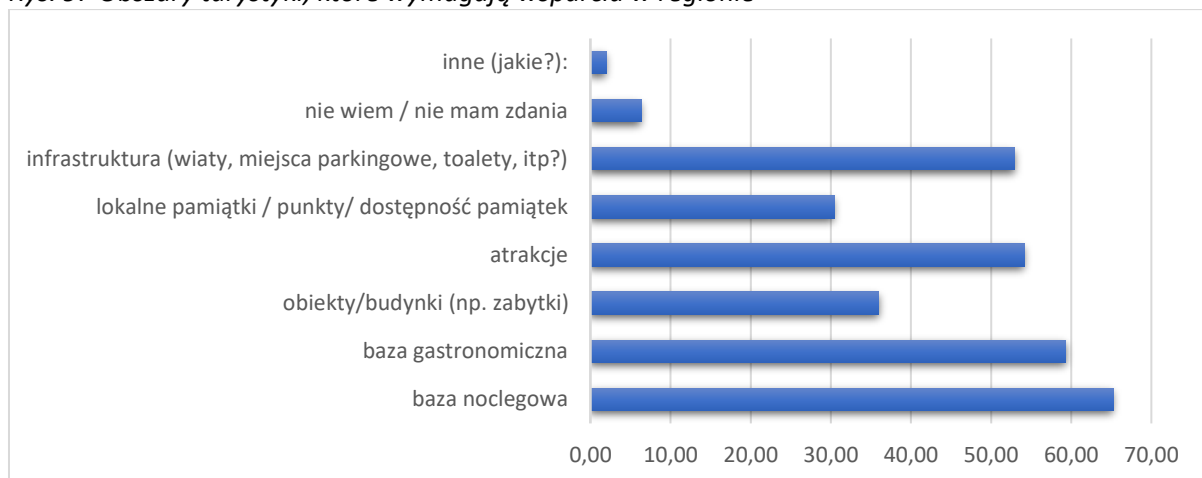
Rys. 5. Obszary turystyki, które mogą przyciągać ludzi do regionu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ankiety dla społeczności zamieszkującej obszar realizacji LSR

Mieszkańcy uważają, że rozwój turystyki w oparciu o wskazane obszary wymaga doinwestowania głównie w zakresie bazy noclegowej i gastronomicznej, atrakcji, infrastruktury towarzyszącej (wiaty, miejsca parkingowe, toalety itp.) oraz wyprodukowania lokalnych pamiątek (i utworzenia punktów gdzie będą one dostępne do zakupu). Ponad 65% wskazała na bazę noclegową, 54% atrakcje, 53% infrastrukturę, a ponad 30% na lokalne pamiątki. Wśród odpowiedzi inne wskazano: budowa ścieżek rowerowych, toalet dla turystów, budowa ogólnodostępnego placu zabaw, rewitalizacja parku, rewitalizacja "kąpieliska", rozbudowa ścieżek rowerowych.

Rys. 9. Obszary turystyki, które wymagają wsparcia w regionie

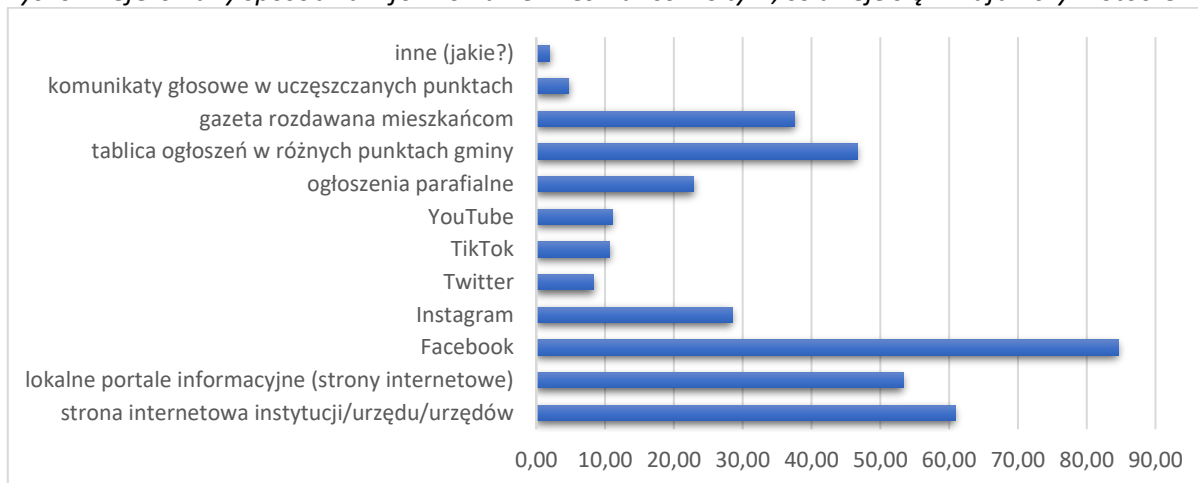

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ankiety dla społeczności zamieszkującej obszar realizacji LSR

Podczas badania sprawdzono, jaka forma komunikacji jest najbardziej preferowana wśród odbiorców działań LGD. Niemal 90% wskazało portal Facebook, jako najlepszy sposób informowania

mieszkańców o tym, co się dzieje w najbliższym otoczeniu. Z jednej strony to odpowiedź oczywista, ale z drugiej strony budząca pewien niepokój. Otóż portal ten nie jest dostępny dla wszystkich (nie każdy ma tam konto). Ponadto sposób prezentacji treści na „wallu” sprawia, iż osoby zainteresowane danymi informacjami mogą wcale ich nie widzieć, bo algorytmy wskażą im inne materiały. Ponadto coraz trudniej „przebić się” z informacją nie wspieraną kampanią płatną – co utrudnia korzystanie i komunikowanie się z odbiorcami organizacjom społecznym.

Rys. 6. Preferowany sposób na informowanie mieszkańców o tym, co dzieje się w najbliższym otoczeniu

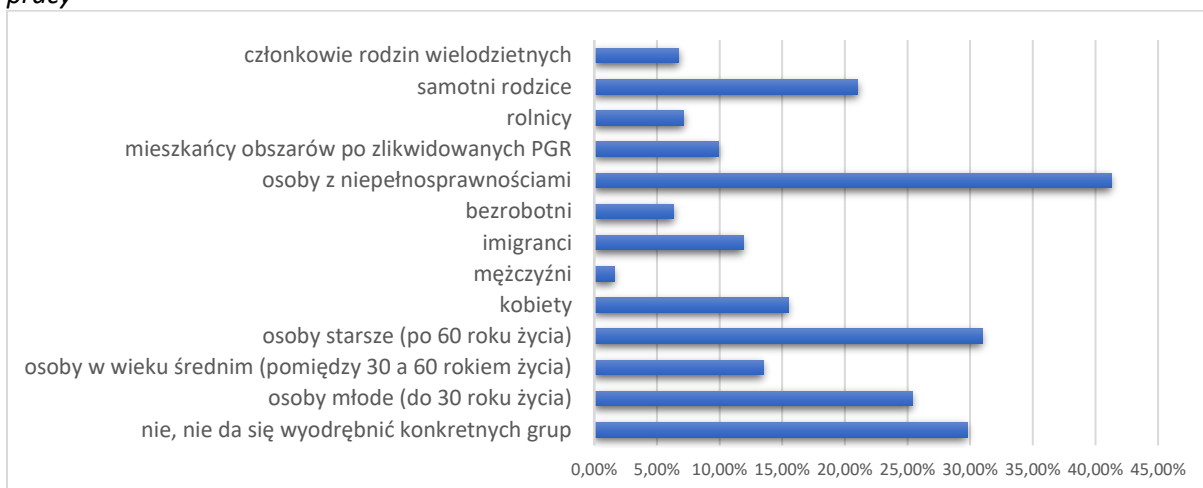
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ankiety dla społeczności zamieszkującej obszar realizacji LSR

Ostatni blok pytań dotyczył przedsiębiorczości i sytuacji na lokalnym rynku. Badanych zapytano, czy byliby w przyszłości zainteresowani otrzymaniem dotacji na otwarcie własnej działalności gospodarczej. Niemal 40% odpowiedziało twierdząco, 26,09% na ten moment nie wie, czy chciałoby skorzystać z takiego wsparcia, a niespełna 34% twierdzi, że nie. Natomiast zdania respondentów dotyczące tego, jakie branże są najbardziej warte wsparcia, w formie dotacji na otwarcie działalności gospodarczej, zdania respondentów są podzielone. Poniżej przedstawiono 10 najczęściej wskazywanych branż:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 13,83%;
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją 13,83%;
- budownictwo 14,62%;
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi 30,83%;
- informacja i komunikacja 13,83%
- edukacja 33,60%;
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna 35,18%;
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją 43,08%
- pozostała działalność usługowa (np. kosmetologia, fryzjerstwo itd.) 20,95%;
- gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby 15,81%;

Dość istotne z punktu planowania kolejnych działań LGD jest wskazanie grupy, która ma utrudnioną możliwość wejścia na rynek. Niemal 30% badanych uważa, że nie da się wyodrębnić konkretnej grupy, dla której możliwości wejścia na rynek pracy są utrudnione. Pozostali badani wśród osób, które mogą mieć problemy wskazują: osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, osoby młode.

Rys. 7. Grupy mieszkańców, które w opinii badanych, mają utrudnione możliwości wejścia na rynek pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ankiety dla społeczności zamieszkującej obszar realizacji LSR

Natomiast w odpowiedzi na pytanie otwarte dotyczące tego jakie działania należy podejmować aby zmniejszyć skalę ubóstwa i wykluczenia społecznego respondenci uważają, że priorytetami są:

- „Szkolenia podnoszące kwalifikacje (kursy językowe, kursy zawodowe), w tym szkolenia wspierające w podejmowaniu decyzji o rozpoczęcia własnej działalności, wsparcie finansowe na otwarcie własnej działalności;
- Lepszy dostęp; wznowienie połączeń autobusowych do miejscowości dalej położonych;
- Pokrycie kosztów bądź ich części na prawo jazdy;
- Chęci, a reszta się znajdzie;
- Szkolenia dla seniorów, darmowe szkolenia dla nastolatków nastawione na motywowanie ich do działania w zakresie własnego rozwoju, pomoc dzieciom z rodzin patologicznych, aby miały większe szanse na wyrwanie się z takich miejsc i przez to energię do kształcenia;
- Zwiększenie liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach;
- Elastyczny/ zadaniowy tryb pracy;
- Zlikwidowanie barier internetowych na wsi;
- Łatwiejsze i większe środki na tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, ZAZ;
- Zmniejszenie biurokracji i wymogów przy otwieraniu działalności”.

Na podstawie powyższej analizy potencjał obszaru objętego LSR można scharakteryzować w następujących punktach:

- bogate dziedzictwo kulturowe,
- walory przyrodnicze i krajobrazowe,
- korzystne położenie geograficzne,
- obszar atrakcyjny pod względem turystycznym i wypoczynkowym, dzięki rzece Obrze i licznym jeziorom
- niski poziom bezrobocia
- duża liczba organizacji społecznych
- potencjał do rozwoju gospodarczego
- operatywność władz samorządowych
- spójność uwarunkowań kulturowych, historycznych, przestrzennych, przyrodniczych i geograficznych. rozwój przedsiębiorczości

Analizę silnych, słabych stron obszaru LGD oraz szans i zagrożeń dokonano na podstawie badań własnych, w których wykorzystano dane z Głównego Urzędu Statystycznego, opisanych w Rozdziale II Diagnoza – charakterystyka obszaru i ludności, a także konsultacji społecznych przeprowadzonych za pomocą metod partycypacyjnych opisanych w Rozdziale III Partycypacyjny charakter LSR. Poniżej przedstawiono analizę w odniesieniu do diagnozy.

Tabela 11. Analiza SWOT

Silne strony (S)	
1.	bogate dziedzictwo kulturowe
2.	walory przyrodnicze i krajobrazowe
3.	korzystne położenie geograficzne
4.	obszar atrakcyjny pod względem turystycznym i wypoczynkowym, dzięki rzece Obrze i licznym jeziorom
5.	niski poziom bezrobocia
6.	duża liczba organizacji społecznych
7.	potencjał do rozwoju gospodarczego
8.	operatywność władz samorządowych
9.	spójność uwarunkowań kulturowych, historycznych, przestrzennych, przyrodniczych i geograficznych.
10.	rozwój przedsiębiorczości
Słabe strony (W)	
1.	mała aktywność mieszkańców
2.	brak oferty dla młodzieży
3.	mała świadomość młodzieży na temat swoich predyspozycji zawodowych i oczekiwań rynku pracy
4.	słabo rozwinięta sieć szlaków turystycznych
5.	niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna, komunalna i turystyczna
6.	niewielkie wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
7.	ubogi zakres usług gospodarstw agroturystycznych
8.	niska jakość gleb
9.	brak kompleksowej informacji na temat walorów turystycznych
10.	zły stan dróg i chodników zwłaszcza na wsi
11.	bezrobocie zwłaszcza kobiet w wieku 50+,
12.	Zmniejszająca się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym
13.	małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
Szanse (O)	
1.	niewielka odległość od dużych ośrodków miejskich
2.	wzrastający popyt na usługi turystyczne i agroturystyczne,
3.	możliwość pozyskania środków finansowych z UE
4.	rozwój turystyki weekendowej
5.	współpraca w ramach partnerstw lokalnych i regionalnych
6.	wzrost zainteresowania produktami tradycyjnymi i lokalnymi
7.	bliskość granicy z Niemcami
8.	wzrastająca zamożność społeczeństwa
9.	rosnące zapotrzebowanie na odnawialne źródła energii
10.	zwiększające się dochody gmin
11.	rozwój gospodarczy Polski

Zagrożenia (T)	
1.	spadek zainteresowania mieszkańców aktywnym udziałem w życiu społecznym,
2.	migracje młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich,
3.	zagrożenia dla małej przedsiębiorczości ze strony dużych firm i korporacji,
4.	znaczny spadek ilości turystów zarówno krajowych, jak i zagranicznych odwiedzających region.
5.	nadmierna biurokracja
6.	zalew tanimi produktami pochodzącymi z rynków wschodnich
7.	niekorzystne zmiany w sytuacji geopolitycznej,

4.3. Potrzeby rozwojowe i grupy docelowe

Problemy:

- mała aktywność mieszkańców
- brak oferty dla młodzieży
- mała świadomość młodzieży na temat swoich predyspozycji zawodowych i oczekiwań rynku pracy
- słabo rozwinięta sieć szlaków turystycznych
- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna, komunalna i turystyczna
- niewielkie wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
- ubogi zakres usług gospodarstw agroturystycznych
- brak kompleksowej informacji na temat walorów turystycznych
- zły stan dróg i chodników zwłaszcza na wsi
- bezrobocie zwłaszcza kobiet w wieku 50+,
- Zmniejszająca się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym
- małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,

Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz otrzymanych odpowiedzi od respondentów badań ankietowych zdefiniować można następujące potrzeby rozwojowe:

- Zwiększenie aktywności i zaangażowania społecznego mieszkańców
- Zwiększenie wykorzystania posiadanych walorów turystycznych i przyrodniczych regionu
- Przygotowanie oferty dla młodzieży i pomoc w rozwoju kompetencji kluczowych
- Rozwinięcie sieci szlaków turystycznych i infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- Lepsze wykorzystanie unikalnych walorów kultury regionu i polepszenie infrastruktury kulturalnej
- Zwiększenie dostępności do nowinek technologicznych

Grupami docelowymi są:

- mieszkańcy obszaru LSR
- **seniorzy – grupa w niekorzystnej sytuacji**
- **ludzie młodzi – grupa w niekorzystnej sytuacji**
- turyści
- przedsiębiorcy
- jednostki samorządu terytorialnego
- organizacje społeczne (NGO)

V. Spójność, komplementarność i synergia

5.1. Zgodność celów LSR z dokumentami planistycznymi

Lokalna Strategia Rozwoju LGD KOLD jest dokumentem zintegrowanym i spójnym wewnątrz. Cele szczegółowe, przedsięwzięcia i operacje w ramach przedsięwzięć wynikają z diagnozy obszaru, badań ankietowych, analizy SWOT, spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami, na bazie których utworzone zostało drzewo problemów, a następnie drzewo celów LSR. Cztery cele oraz wszystkie przedsięwzięcia realizują wszystkie cele postawione przed RLKS, zarówno w PS WPR 2023-2027. Z drugiej strony integrują w ramach poszczególnych celów różne sektory, partnerów, zasoby i branże działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Trzy cele LSR, wykorzystując komplementarnie środki PS WPR (EFRROW) i jeden EFS+.

Spójność, komplementarność i synergia celów LSR skonfrontowano z następującymi dokumentami planistycznymi:

Na szczeblu UE:

- Planem Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027

Na szczeblu kraju:

- Strategią Rozwoju Kraju 2030

Na szczeblu wojewódzkim:

- Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030
- Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 r.,

Na szczeblu lokalnym:

- Strategią zintegrowanego rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Zbąszyń
- Strategią rozwiązywania problemów społecznych Gminy Zbąszynek na lata 2022 – 2030
- Strategią rozwoju Gminy Siedlec 2016 - 2030
- Strategią rozwoju Gminy Kargowa na lata 2022 – 2027
- Strategią rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Trzciel

Tabela 12. Zgodność celów z dokumentami strategicznymi

Cel strategii	Zgodność z dokumentami strategicznymi
Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury publicznej, turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej	
P. 1.1., P.1.2. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	NA SZCZEBLU UE PSWPR 6. poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej 9. Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi
P. 1.3., P.1.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej	NA SZCZEBLU KRAJOWYM 8. Wzmacnianie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

<p>P. 1.5. Rozwój infrastruktury publicznej w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i turystów</p>	<p>NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM (województwo lubuskie) 1.6 Rozwój potencjału turystycznego 2.4 Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego 2.5 Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnienie i promocja sportu</p> <p>(województwo wielkopolskie) 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski poprzez Zwiększanie i ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości, Poprawa jakości powietrza, Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu poprzez: - Kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych, równościowych, innowacyjnych, w tym rozwój innowacji społecznych - Wzmacnianie potencjału kulturowego i infrastruktury kultury - Rozwój przemysłu czasu wolnego</p> <p>NA SZCZEBLU LOKALNYM <u>KARGOWA</u>- 1. Wysoki poziom życia mieszkańców dzięki rozwiniętej infrastrukturze, wysokim poziomem bezpieczeństwa i czystym środowisku. II.3. Rozwój oferty turystycznej i wypoczynkowej w oparciu o walory przyrodniczo – krajobrazowe i historię Gminy <u>TRZCIEL</u> – Podejmowanie działań w kierunku rozwoju turystyki. Stworzenie warunków do rozwoju terenów przyrzecznych i terenów przyjeziornych. Wybudowanie obiektów sportowo - kulturalnych <u>SIEDLEC</u> – 4.3. Uatrakcyjnienie oferty kultury i rozrywki, 4.4. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo – rekreacyjnej <u>ZBASZYNEK</u> – 5.1. Integrująca i rozwijająca oferta spędzania wolnego czasu <u>ZBASZYŃ</u> – C.2. Wspieranie i realizacja działań chroniących dziedzictwo historyczne i kulturowe. C.3. Wspieranie i realizacja działań ukierunkowanych na turystyczny rozwój obszaru Gminy</p>
<p>Cel 2. Rozwój gospodarczy obszaru LSR</p>	
<p>P.2.1. Rozwój przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych i gastronomicznych</p>	<p>NA SZCZEBLU UE PSWPR 1. rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez: a. podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne b. rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej</p>

<p>P.2.2. Rozwój przedsiębiorczości w zakresie poprawy dostępu do usług dla lokalnych społeczności</p>	<p>NA SZCZEBLU KRAJU 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym</p> <p>NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM <u>(województwo lubuskie)</u> 1.4 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i powiązań gospodarczych regionu 1.5 Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcia reindustrializacji</p> <p><u>(województwo wielkopolskie)</u> 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia poprzez: Tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości, Aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy</p> <p>NA SZCZEBLU LOKALNYM KARGOWA- 2.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości motorem rozwoju gospodarczego TRZCIEL-Stworzenie warunków do inwestowania i powstawania nowych miejsc pracy. S tworzenie warunków do rozwoju firm lokalnych SIEDLEC – 3. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości ZBAŹSYNEK – Aktywizacja zawodowa, społeczno – kulturalna i obywatelska oraz rekreacyjno - sportowa ZBAŹSYŃ – B.1. Poprawa warunków dla tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej</p>
<p>Cel 3. Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LSR</p>	
<p>P.3.1. Włączenie społeczne i podniesienie wiedzy i kompetencji kluczowych ludzi młodych i seniorów</p>	<p>NA SZCZEBLU UE PSWPR 7. kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi a także wzmacnianie programów i edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych 8. Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji</p> <p>NA SZCZEBLU KRAJU 2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</p> <p>NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM <u>(województwo lubuskie)</u> 2.1 Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi 2.2 Promocja włączenia społeczno-zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów 2.6 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej</p>

	<p>(województwo wielkopolskie)</p> <p>1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy poprzez: Poprawę jakości edukacji i kształcenia, w tym dopasowanie do potrzeb rynku pracy, Wzrost kompetencji osób dorosłych i ich udziału w kształceniu ustawicznym oraz Nowoczesna infrastruktura dla edukacji, w tym TIK</p> <p>2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wkluczeniom poprzez: Poprawa dostępu i standardów usług oraz funkcjonowania infrastruktury społecznej, Wyrównywanie szans edukacyjnych, Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej</p> <p>NA SZCZEBLU LOKALNYM</p> <p>KARGOWA- III. 1. Oferta usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców. III.4. Integracja międzypokoleniowa i bogata oferta spędzania wolnego czasu</p> <p>TRZCIEL- Podejmowanie działań w kierunku wykorzystania potencjału społeczności lokalnej</p> <p>SIEDLEC- 5.2. Działania na rzecz zapobiegania wykluczeniu społecznemu</p> <p>ZBĄSZYNEK-4.1. Efektywna polityka włączenia społecznego</p> <p>ZBĄSZYŃ- B.3. Wspieranie i rozwój kapitału społecznego</p>
<p>Cel 4. Zwiększenie aktywizacji mieszkańców</p>	
<p>P.4.1. Aktywizacja społeczności lokalnej w placówkach edukacyjnych</p> <p>P.4.2. Budowanie potencjału społeczności lokalnej przez aktywizację</p>	<p>NA SZCZEBLU UE EFS+</p> <p>CP4 f Szkola i przedszkole, jako ośrodek kultury i aktywizacji lokalnej społeczności</p> <p>CP4 I Wsparcie aktywizacji społecznej i rozwój społeczności lokalnych</p> <p>NA SZCZEBLU KRAJU</p> <p>2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</p> <p>NA SZCZEBLU WOJEWÓDZTWA (województwo lubuskie)</p> <p>2.2 Promocja włączenia społeczno-zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów</p> <p>NA SZCZEBLU LOKALNYM (gminy województwa lubuskiego)</p> <p>KARGOWA-III Bogata oferta usług skierowana do społeczności lokalnej w zakresie poprawy warunków życia i utrzymania aktywności obywatelskiej</p>

	<p>TRZCIEL – Podejmowanie działań w kierunku przeciwdziałania apatii społecznej</p> <p>ZBĄSZYNEK – 3.2. Aktywizacja zawodowa, społeczno – kulturalna i obywatelska oraz rekreacyjno – sportowa</p>
--	--

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 to dokument opracowany na podstawie analizy potrzeb polskiego rolnictwa, wykorzystujący możliwości, jakie oferuje zreformowana Wspólna Polityka Rolna (WPR). Takie podejście daje szansę m.in. na rozwój obszarów wiejskich. PS WPR będzie realizował 9 celów szczegółowych Wspólnej Polityki Rolnej z czego Strategia LGD wpisuje się w 8. cel szczegółowy: promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa. Strategia LGD będzie realizowała w ramach Wspólnej Polityki Rolnej następującą interwencję: I. 13. 1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS). Interwencja LEADER ukierunkowana będzie na budowaniu lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym przez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych. W ramach interwencji planowane są 2 komponenty: 1. Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (projekty realizowane przez beneficjentów w ramach LSR) oraz 2. Zarządzanie lokalnymi strategiami rozwoju i animacji (koszty funkcjonowania LGD).

5.2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć

Zintegrowany charakter Lokalnej Strategii Rozwoju Regionu Kozła przejawia się przede wszystkim w komplementarności i spójności jej celów i przedsięwzięć. Cele i przedsięwzięcia sformułowano po dogłębnej diagnozie i analizie otrzymanych informacji, na podstawie których zidentyfikowano problemy i potrzeby opisane w innych rozdziałach LSR.

Planowane w strategii przedsięwzięcia i operacje mają służyć lokalnemu rozwojowi poprzez rozwój kapitału społeczno - gospodarczego obszaru Regionu Kozła oraz wykorzystaniu i promocji jego walorów przyrodniczych i kulturowych.

Przedsięwzięcia 1.1.,1.2.,1.3.,1.4.,1.5., polegając na rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej wykorzystują i rozwijają potencjał turystyczny Regionu Kozła a także dbają o bogate dziedzictwo kulturowe. Przy realizacji powyższych przedsięwzięć następuje aktywizacja społeczeństwa, które wykorzystuje potencjał Regionu. Beneficjentem może być jednostka sektora publicznego (np. gmina), organizacje społeczne (NGO), osoby prawne a wykonawcą podmiot gospodarczy z obszaru Regionu Kozła a korzystać z obiektu będą mieszkańcy i turyści, reprezentujący różne grupy społeczne i wiekowe. Obiekt może być zlokalizowany np. na szlaku architektury drewnianej Regionu Kozła i dodatkowo w miejscu atrakcyjnym przyrodniczo wśród lasów i jezior. Wpłynie to na integrację zasobów przyrodniczych i historycznych Regionu.

Przedsięwzięcia 2.1. i 2.2. dotyczące rozwoju przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych i gastronomicznych a także poprawy dostępu do usług dla lokalnych społeczności realizowane będą zwłaszcza przez osoby fizyczne pragnące podjąć lub rozwinąć

działalność gospodarczą, natomiast wspierany zakres działalności gospodarczej (usługi turystyczne, rekreacyjne i gastronomiczne oraz służące poprawie dostępu do usług dla lokalnych społeczności) skierowane są do szerokiego grona odbiorców, zarówno mieszkańców, jak i turystów, a także spójne są z celem 1, dotyczącym rozwoju infrastruktury turystycznej.

Przedsięwzięcia 3.1., 4.1., 4.2. służą szerokiej integracji i aktywizacji społecznej oraz podmiotów realizujących operacje w ramach tych przedsięwzięć, którymi będą jednostki samorządu terytorialnego, NGO, podmioty ekonomii społecznej. Bezpośrednimi odbiorcami operacji realizowanych w ramach tych przedsięwzięć będą różne grupy społeczne od młodzieży po seniorów. Operacje mają służyć szerokiej aktywizacji i integracji grup społecznych.

Cele i przedsięwzięcia wspierają się wzajemnie, dając efekt synergii: większy kapitał społeczno – gospodarczy pozwala lepiej wykorzystać walory, lepiej wykorzystane walory służą – przez poprawę jakości życia – rozwojowi kapitału społeczno – gospodarczego.

Wykorzystanie związków pomiędzy podmiotami różnych sektorów:

Planowane w Strategii przedsięwzięcia będą realizowane przez podmioty z różnych sektorów, w tym również w oparciu o formalne partnerstwa wielosektorowe zarówno na etapie planowania jak i etapie ich wdrażania

Wykorzystanie zasobów lokalnych będzie się odbywało za pomocą różnych metod:

- działania animacyjne, aktywizacyjne, doradcze i szkoleniowe prowadzone przez LGD,
- realizację operacji własnych przez LGD
- przez Beneficjentów w ramach realizacji operacji wybranych do dofinansowania.

VI. Cele i wskaźniki

6.1. Specyfikacja celów i przedsięwzięć

Po szczegółowej analizie informacji uzyskanych z konsultacji społecznych oraz badań własnych wykorzystujących dane z GUS, sformułowano cele i przedsięwzięcie, które powinny być odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i oczekiwania społeczne. Realizacja celów powinna odwrócić niekorzystne tendencje i doprowadzić do poprawy stanu. Poniżej przedstawiono strukturę celów i przypisanych im przedsięwzięć.

Poniższe cele, przedsięwzięcia i wskaźniki mają być odpowiedzią na następujące zdiagnozowane problemy i potrzeby:

Cel 1

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury publicznej, turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej

Potrzeby i problemy:

- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna, komunalna i turystyczna
- niewielkie wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
- słabo rozwinięta sieć szlaków turystycznych
- brak kompleksowej informacji na temat walorów turystycznych i kulturalnych

Cel 2

Rozwój gospodarczy obszaru LSR

Potrzeby i problemy:

- ubogi zakres usług gospodarstw agroturystycznych, turystycznych i okołoturystycznych (turystyka, gastronomia, rekreacja)
- ubogi dostęp do usług lokalnej społeczności, w szczególności usług w zakresie srebrnej gospodarki – gospodarstwa opiekuńcze, usługi rehabilitacyjne, usługi opiekuńczych, ochrony zdrowia

Cel 3

Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LSR

Potrzeby i problemy:

- brak oferty dla młodzieży
- mała świadomość młodzieży na temat swoich predyspozycji zawodowych i oczekiwań rynku pracy,

Cel 4

Zwiększenie aktywizacji mieszkańców

Potrzeby i problemy

- mała aktywność mieszkańców
- ubogi dostęp do usług lokalnej społeczności, w szczególności usług w zakresie srebrnej gospodarki – gospodarstwa opiekuńcze, usługi rehabilitacyjne, usługi opiekuńczych, ochrony zdrowia

Tabela 13. Struktura celów i przedsięwzięć.

Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach celu C.1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury publicznej, turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekty grantowe, operacje własne, animacja)
350 000	Przedsięwzięcie P. 1.1. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • JST Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru LSR z wyłączeniem województw	Konkurs w ramach PS WPR
200 000	Przedsięwzięcie P. 1.2. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • NGO Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR <ul style="list-style-type: none"> • osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, • jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, 	Konkurs w ramach PS WPR
150 000	Przedsięwzięcie P. 1.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej	<ul style="list-style-type: none"> • JST Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru LSR z wyłączeniem województw	Konkurs w ramach PS WPR
350 000	Przedsięwzięcie P. 1.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej	<ul style="list-style-type: none"> • NGO Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR	Konkurs w ramach PS WPR

		<ul style="list-style-type: none"> • Parafie • osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, • jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, 	
150 000	Przedsięwzięcie P. 1.5. Rozwój infrastruktury publicznej w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i turystów	<ul style="list-style-type: none"> • JST Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru LSR z wyłączeniem województw 	Konkurs w ramach PS WPR
50 000	Przedsięwzięcie P. 1.6. Promocja walorów turystycznych obszaru	<ul style="list-style-type: none"> • LGD RK 	Operacja własna
Budżet (EUR)	Przedsięwzięcia w ramach celu C.2. Rozwój gospodarczy obszaru LSR	Grupa docelowa	Sposób realizacji (konkurs, projekty grantowe, operacje własne, animacja)
162 500	Przedsięwzięcie P. 2.1. Rozwój przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych i gastronomicznych	<ul style="list-style-type: none"> • Osoba fizyczna, pełnoletnia posiadająca obywatelstwo państwa członkowskiego UE, mająca miejsce zamieszkania na obszarze realizacji LSR 	Konkurs w ramach PS WPR
162 500	Przedsięwzięcie P.2.2. Rozwój przedsiębiorczości w zakresie poprawy dostępu do usług dla lokalnych społeczności	<ul style="list-style-type: none"> • Osoba fizyczna, pełnoletnia posiadająca obywatelstwo państwa członkowskiego UE, mająca miejsce zamieszkania na obszarze realizacji LSR 	Konkurs w ramach PS WPR

Budżet (EUR)	Przedsięwzięcia w ramach celu C.3. Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LSR	Grupa docelowa	Sposób realizacji (konkurs, projekty grantowe, operacje własne, animacja)
175 000	Przedsięwzięcie P.3.1. Włączenie społeczne i podniesienie wiedzy i kompetencji kluczowych ludzi młodych i seniorów	<ul style="list-style-type: none"> • NGO Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR • osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, • jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, 	Projekt grantowy w ramach PS WPR
Budżet (EUR)	Przedsięwzięcia w ramach celu C.4. Zwiększenie aktywizacji mieszkańców	Grupa docelowa	Sposób realizacji (konkurs, projekty grantowe, operacje własne, animacja)
387 678,53	Przedsięwzięcie P. 4.1. Aktywizacja społeczności lokalnej w placówkach edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • NGO Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR (gminy województwa lubuskiego) • JST Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru LSR (województwo lubuskie) z wyłączeniem województw <ul style="list-style-type: none"> • osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, • jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, 	Projekt grantowy w ramach EFS+

		której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,	
300 000	Przedsięwzięcie P. 4.2. Budowanie potencjału społeczności lokalnej przez aktywizację	<ul style="list-style-type: none"> • NGO Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR (gminy województwa lubuskiego) • JST Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru LSR (województwo lubuskie) z wyłączeniem województw <ul style="list-style-type: none"> • osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, • jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, 	Projekt grantowy w ramach EFS+

6.2. Wskaźniki przypisane do celów

Tabela 14. Wskaźniki rezultatu i produktu

C.1.	Nr identyfikacji wskaźnika	Cel	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury publicznej, turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej					
		Wskaźniki rezultatu dla celów	Jednostka miary	Stan początkowy na 2024 rok	Plan do roku 2029	Źródło danych/sposób pomiaru		
w.1.1	R.41 łączenie obszarów wiejskich w Europie: liczba ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR.		osoba	0	15 000	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD		
Przedsięwzięcia C. 1.		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2024 rok	Końcowa 2029 rok	
P.1.1	Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	- Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru LSR z wyłączeniem województw	konkurs	Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt.	0	8	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu
P.1.2	Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	- NGO (Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR) - osoby prawne z wyłączeniem	konkurs	Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt.	0	4	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu

		województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, - jednostki organizacyjne nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną						
P.1.3	Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej	- Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru LSR z wyłączeniem województw	konkurs	Liczba rozwiniętej infrastruktury kulturalnej	szt.	0	3	Dane własne LGD dokumentacja konkursu
P.1.4.	Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej	-NGO Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR - Parafie - osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub	konkurs	Liczba rozwiniętej infrastruktury kulturalnej	Szt.	0	8	Dane własne LGD dokumentacja konkursu

		oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, - jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,						
P.1.5.	Rozwój infrastruktury publicznej w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i turystów	- JST Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru LSR z wyłączeniem województw	konkurs	Liczba obiektów infrastruktury publicznej	Szt.	0	3	Dane własne LGD dokumentacja konkursu
P.1.6.	Promocja walorów turystycznych obszaru	LGD RK	Operacja własna	Liczba operacji promujących walory turystyczne obszaru	Szt.	0	1	Dane własne LGD

C.2.	Nr identyfikacji wskaźnika	Cel	Rozwój gospodarczy obszaru LSR					
			Wskaźniki rezultatu dla celów	Jednostka miary	Stan początkowy na 2024 rok	Plan do roku 2029	Źródło danych/sposób pomiaru	
w. 2.1	R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR		osoba	0	12	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD		
Przedsięwzięcia C. 2.			Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu			Źródło danych/sposób pomiaru
					nazwa	Jednostka miary	wartość	
				Początkowa 2024 rok			Końcowa 2029 rok	
P.2.1	Rozwój przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych i gastronomicznych	Pełnoletni mieszkańcy obszaru realizacji LSR	konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego lub rozwinięciu istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	0	6	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu
P.2.2	Rozwój przedsiębiorczości w zakresie poprawy dostępu do usług dla lokalnych społeczności	Pełnoletni mieszkańcy obszaru realizacji LSR	konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego lub rozwinięciu istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	0	6	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu

C.3.	Nr identyfikacji wskaźnika	Cel	Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LSR					
			Wskaźniki rezultatu dla celów	Jednostka miary	Stan początkowy na 2024 rok	Plan do roku 2029	Źródło danych/sposób pomiaru	
w. 3.1	R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego.		osoba	0	300	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD		
Przedsięwzięcia C.3.		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2024 rok	Końcowa 2029 rok	
P.3.1	Włączenie społeczne i podniesienie wiedzy i kompetencji kluczowych ludzi młodych i seniorów	- mieszkańcy obszaru realizacji LSR - NGO zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR - osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na	Projekt grantowy	Liczba operacji służących podniesieniu wiedzy i kompetencji kluczowych	szt.	0	4	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu

		obszarze objętym LSR, - jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

C.4.	Nr identyfikacji wskaźnika	Cel	Budowanie potencjału społeczności lokalnej przez aktywizację					
		Wskaźniki rezultatu dla celów	Jednostka miary	Stan początkowy na 2024 rok	Plan do roku 2029	Źródło danych/sposób pomiaru		
w.4.1.	Liczba osób, które zakończyły udział w działaniach kulturalnych, aktywizacyjnych lub edukacyjnych		osoba	0	270	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD		
w.4.2.	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu		osoba	0	195	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD		
Przedsięwzięcia C. 4.		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2024 rok	Końcowa 2029 rok	
P.4.1	Aktywizacja społeczności lokalnej w placówkach edukacyjnych	- mieszkańcy obszaru realizacji LSR - NGO zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR (gminy województwa lubuskiego) - JST obszaru LSR (województwo lubuskie) z wyłączeniem województw - osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej	Projekt grantowy	Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich objętych wsparciem w programie	osoba	0	350	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu

		siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, - jednostki organizacyjne nieposiadająca osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR						
P.4.2	Budowanie potencjału społeczności lokalnej przez aktywizację	- mieszkańcy obszaru realizacji LSR - NGO zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR (gminy województwa lubuskiego) - JST obszaru LSR (województwo lubuskie) z wyłączeniem województw - osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,	Projekt grantowy	Całkowita liczba osób objętych wsparciem/Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoba	0	260	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu

		- jednostki organizacyjne nieposiadająca osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR						
--	--	--	--	--	--	--	--	--

VII. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanowienia kryteriów wyboru

7.1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań

Wdrażanie LSR następuje poprzez realizację operacji przyczyniających się do osiągnięcia celów zapisanych w strategii. Wybór właściwych operacji ma zasadnicze znaczenie przy osiąganiu zaplanowanych wskaźników i będzie dokonywany w oparciu o przyjęte przez LGD Regionu Kozła procedury wyboru operacji przy zastosowaniu kryteriów wyboru. Procedury i kryteria opracowano tak, aby były niedyskryminujące, obiektywne, przejrzyste, mierzalne, zrozumiałe, posiadały dodatkowe opisy i definicje, określały zasady punktowania, w tym maksymalne i minimalne wartości, pozwalające uniknąć konfliktu interesów oraz gwarantujące, co najmniej 50 % głosów w decyzjach dotyczących wyboru należy do członków niebędących instytucjami publicznymi. Nadrzędną jest zasada, że władze publiczne, określone zgodnie z przepisami krajowymi, ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49 % praw głosu na poziomie podejmowania decyzji. Zasady pracy Rady podczas oceny i wyboru operacji, zapewniające obiektywizm i wykluczenie z głosowania członków Rady powiązanych z Wnioskodawcami zapisane są w Regulaminie Rady. W LGD w tym celu prowadzony jest rejestr powiązań Członka Rady z Wnioskodawcą.

W ramach LSR mogą być realizowane następujące typy operacji:

1. operacje realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez Radę, a następnie przedkładanych do weryfikacji do Samorządu Województwa Lubuskiego,
2. projekty grantowe: projekt grantowy jest operacją, której beneficjent będący LGD udziela innym podmiotom wybranym przez LGD, zwanym dalej „grantobiorcami”, grantów będących środkami finansowymi programu powierzonymi przez LGD grantobiorcom na realizację zadań służących osiągnięciu celu tej operacji.
3. Operacje własne LGD

Wybór operacji odbywa się według osobnych procedur dla poszczególnych typów operacji opisanych wyżej.

LGD Regionu Kozła sama wypracowała procedury wyboru operacji kładąc nacisk, by procedury zapewniały sprawny i transparentny wybór oraz skuteczne funkcjonowanie organów LGD. Wszystkie przygotowane procedury charakteryzują się dużym stopniem przejrzystości i prostoty oraz są jawne i powszechnie dostępne dla wszystkich zainteresowanych za pośrednictwem strony internetowej LGD oraz w biurze LGD.

Ocena operacji odbywać się będzie w następujących etapach:

1. Sprawdzenia zgodności z tzw. kryteriami dostępu obejmującymi:
 - złożenie wniosku w miejscu i terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze,
 - zgodność operacji z zakresem tematycznym, który został wskazany w ogłoszeniu o naborze,
 - zgodność operacji z formą wsparcia wskazaną w ogłoszeniu,
 - złożenie wniosku przez podmiot uprawniony,
 - spełnienie dodatkowych warunków określonych w ogłoszeniu.
2. Oceny zgodności z celami LSR tj. operację można uznać za zgodną z LSR, kiedy przyczynia się do osiągnięcia poszczególnych celów i przedsięwzięć oraz bezpośrednio odnosi się do wskaźników produktu i rezultatu LSR.
3. Oceny według lokalnych kryteriów wyboru tj.

ze względu na zróżnicowany charakter operacji, które będą rozpatrywane i oceniane przez Radę, stosowane będą 3 zestawy lokalnych kryteriów wyboru dotyczące:

- operacji z zakresu tworzenia i rozwijania działalności gospodarczej,
- pozostałych operacji z wyłączeniem projektów grantowych,
- operacji realizujących zadania w ramach projektów grantowych.

Podczas wyboru operacji premiowane będą operacje spełniające jedno lub kilka z wymienionych kryteriów:

- generujące nowe miejsca pracy, zwłaszcza ponad wymagane minimum,
- innowacyjne,
- przewidujące zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska i klimatu,
- realizowane przez podmioty zakładające działalność, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rolne,
- ukierunkowane na zaspokajanie potrzeb grup defaworyzowanych,

W Regulaminie Rady oraz procedurach zapisano również zasadę kolejności umieszczania na liście ocenionych operacji, które uzyskały jednakową liczbę punktów według lokalnych kryteriów wyboru. Protokoły z wyboru operacji publikowane będą na stronie internetowej LGD.

Beneficjenci zamierzający złożyć wniosek o przyznanie pomocy, mogą przy jego przygotowaniu korzystać z pomocy pracowników biura LGD. Złożone w ramach naborów wnioski są przekazywane do Rady celem dokonania ostatecznego wyboru.

Szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji w tym: wzory dokumentów, a także lokalne kryteria wyboru zostały zawarte w procedurach.

7.2. Sposób ustanawiania i zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji

Lokalne kryteria wyboru zostały opracowane przy udziale lokalnej społeczności i zostały poddane konsultacjom. Przy ich tworzeniu wykorzystano także doświadczenie LGD z wdrażania LSR okresie programowania 2007-2013. Zostały tak ustalone, aby odnosiły się bezpośrednio do celów, przedsięwzięć oraz wskaźników ujętych w LSR i wynikały z wniosków z diagnozy obszaru.

Procedury oraz kryteria wyboru stanowią fundamentalną część procesu wdrażania LSR są ustanawiane i zmieniane na mocy uchwał Walnego Zebrania Członków.

O zmianę kryteriów wnioskować może Zarząd LGD po zebraniu informacji z badania monitorującego procedur stosowanych przez LGD dla oceny operacji. W badaniu biorą udział członkowie Rady i Zarządu LGD, podmioty i osoby ubiegające się o wsparcie, w tym także Wnioskodawcy. Prawo wnioskowania o zmianę kryteriów mają również członkowie Rady, Wnioskodawcy i mieszkańcy, którzy przekazują propozycję zmiany wraz z uzasadnieniem do Zarządu LGD. Zarząd przeprowadza konsultację z mieszkańcami umieszczając proponowane zmiany na stronie internetowej LGD i z Radą. Następnie Zarząd rozpatruje propozycje wraz z zebranymi opiniami na swoim posiedzeniu i w razie zaakceptowania proponowanych zmian przekazuje pod obrady Walnego Zebrania Członków LGD, które podejmuje w tej sprawie stosowaną uchwałę. Zmieniona procedura lub kryteria wyboru muszą być zaakceptowane przez Zarząd Województwa Lubuskiego.

Zmiana kryteriów może nastąpić przed publikacją ogłoszenia o naborze. Jeśli kryteria zostaną zmienione po ogłoszeniu naboru wniosków, wówczas ocena operacji złożonych w ramach ogłoszonego naboru odbywa się według kryteriów dotychczas obowiązujących, natomiast zmienione kryteria obowiązywać będą w kolejnym naborze wniosków o wybór operacji.

Przy zmianie kryteriów zwracać się będzie baczna uwaga, aby zmienione kryteria zawsze nawiązywały do celów, przedsięwzięć, wskaźników i powiązane były z diagnozą obszaru. Wskazanie takich powiązań musi znaleźć się w uzasadnieniu do uchwały Walnego Zebrania Członków LGD.

Zasady dotyczące zmiany procedur i kryteriów wyboru ujęte są w procedurach wyboru operacji.

7.3. Innowacyjności i inkluzywność w kryteriach wyboru i zasady jej oceny

Innowacyjność podejścia w ramach LSR: Innowacyjność LSR powinna polegać nie na narzucaniu innowacyjnych rozwiązań, ale na tworzeniu warunków do wyzwania i ukierunkowywania innowacyjności beneficjentów. Temu celowi służy w niniejszej LSR zarówno wybór i sposób sformułowania przedsięwzięć, jak i zaproponowane kryteria oceny operacji w ramach przedsięwzięć. Innowacyjny ma również sam proces tworzenia LSR z wykorzystaniem bardzo wielu metod partycypacyjnych.

Z uwagi na powyższe, jednym z kryteriów branych pod uwagę podczas oceny operacji jest innowacyjność. Ma ona również zasadniczy wpływ na kolejność umieszczenia na liście wybranych operacji w przypadku uzyskania przez nie jednakowej oceny.

Innowacja rozumiana jest jako proces polegający na przekształceniu istniejących możliwości w nowe idee i wprowadzenie ich do praktycznego zastosowania. Innowacyjność rozumiana będzie w szerokim znaczeniu.

Innowacyjność w ocenie operacji rozumiana będzie jako:

- planowane wykorzystanie i rozwój nowych, nie stosowanych wcześniej na terenie LGD RK lub w niewielkim zakresie, rodzajów produkcji lub usług,
- wprowadzenie całkiem nowego lub znacząco udoskonalonego produktu lub usługi,
- wprowadzenie nowego procesu wytwarzania produktów,
- zastosowanie nowej metody marketingowej,
- zastosowanie nowej metody organizacji w praktyce gospodarczej,
- zastosowanie odnawialnych źródeł energii,
- zastosowanie rozwiązań służących ochronie środowiska i przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym,
- nowej organizacji miejsca pracy,
- zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń oraz technologii informatycznych dotychczas nie stosowanych w rozwijanej działalności gospodarczej,
- nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów, dziedzictwa, tradycji, przyczyniających się do pozytywnych zmian na obszarze,
- zastosowanie rozwiązań przyczyniających się do zwalczania ubóstwa czy wykluczenia społecznego,
- zastosowanie nowatorskich projektów budowlanych z punktu widzenia technologicznego lub wizualnego,
- zastosowanie metod aktywizujących mieszkańców do działań na rzecz swojej miejscowości,
- partycypacyjny sposób przygotowania planowanej operacji.

Przyjęto, że minimalnym wymogiem zaistnienia innowacji jest, aby produkt, proces, metoda marketingowa lub metoda organizacyjna były nowe lub znacząco udoskonalone dla firmy, organizacji lub obszaru LGD RK.

W celu zachowania przejrzystości i transparentności oceny operacji pod względem innowacyjności, podejście do oceny innowacyjności opisane wyżej będzie powszechnie znane potencjalnym beneficjentom poprzez publikację na stronie internetowej LGD RK. Skala oceny innowacyjności operacji ujęta została w kryteriach oceny operacji.

Kryterium inkluzywności zostało uwzględnione w lokalnych kryteriach wyboru projektów. W kryteriach przedstawiono następującą definicję inkluzywności: powszechny i dostępny, przeznaczony dla każdego, nie są tutaj istotne żadne kryteria klasyfikacyjne.

7.4. Zachowanie zasad horyzontalnych

Podczas oceny operacji i tworzenia i realizacji LSR zachowane będą następujące zasady horyzontalne:

- **Zrównoważony rozwój**

Zasada zrównoważonego rozwoju oznacza, że rozwój społeczny i gospodarczy nie może pozostawać w konflikcie z interesami ochrony środowiska i ładu przestrzennego. Projektowane działania muszą zatem uwzględniać potrzeby przyszłych pokoleń, dlatego nie mogą naruszać równowagi przyrodniczej i przestrzennej. Wszelkie działania będą realizowane z uwzględnieniem potrzeb zachowania różnorodności biologicznej, zrównoważonego podejścia do użytkowania zasobów przyrody, przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego oraz wymogów ochrony obszarów cennych przyrodniczo, w tym ich integralności i spójności.

- **Równość szans i niedyskryminacja**

Zasada równości szans i niedyskryminacji oznacza umożliwienie wszystkim osobom – bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę lub pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd, orientację seksualną – sprawiedliwego, pełnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia na jednakowych zasadach. Wszystkie produkty projektów (usługi, infrastruktura, towary, produkty) realizowanych w ramach projektów muszą być dostępne dla wszystkich osób, w tym również dostosowane do zidentyfikowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Oznacza to, że muszą być zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania, opartego na ośmiu regułach: użyteczność dla osób o różnej sprawności, elastyczność w użytkowaniu, proste i intuicyjne użytkowanie, czytelna informacja, tolerancja na błędy, wygodne użytkowanie bez wysiłku, wielkość i przestrzeń odpowiednie dla dostępu i użytkowania, percepcja równości.

- **Równość płci**

Zasada równości szans kobiet i mężczyzn ma prowadzić do podejmowania działań na rzecz osiągnięcia stanu, w którym kobietom i mężczyznom przypisuje się taką samą wartość społeczną, równe prawa i równe obowiązki oraz gdy mają oni równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju), z których mogą korzystać. Zasada ta ma gwarantować możliwość wyboru drogi życiowej bez ograniczeń wynikających ze stereotypów płci.

- **Poszanowanie praw podstawowych oraz przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej**

VIII. Plan działania

Plan działania przedstawia stopień realizacji wskaźników rezultatu i produktu w poszczególnych latach z uwzględnieniem programów z których będą finansowane.

Tabela 15. Plan działania

Cel	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa Wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
C.1.	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury publicznej, turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej													
Przedsięwzięcie P.1.1 Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	5	63%	0	63%	3	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.2 Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	2	50%	0	50%	2	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej	Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury kulturalnej	2	67%	0	67%	1	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.4 Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej	Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury kulturalnej	5	63%	0	63%	3	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.5 Rozwój infrastruktury publicznej w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i turystów	Liczba obiektów infrastruktury publicznej	0	0%	0	0%	3	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.6 Promocja walorów turystycznych obszaru (operacja własna)	Liczba operacji promujących walory turystyczne obszaru	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%	1	100%	0	100%	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.1.1	R.41 łącznie obszarów wiejskich w Europie: liczba ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR.	8000	X	0	X	5000	X	1000	X	1000	X	0	X	PS WPR

Cel	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa Wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
c.2.	Rozwój gospodarczy obszaru LSR													
Przedsięwzięcie P.2.1 Rozwój przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych i gastronomicznych	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego lub rozwinięciu istniejącego przedsiębiorstwa	0	0%	4	67%	0	67%	2	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.2.2 Rozwój przedsiębiorczości w zakresie poprawy dostępu do usług dla lokalnych społeczności	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego lub rozwinięciu istniejącego przedsiębiorstwa	0	0%	4	67%	0	67%	2	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.2.1	R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR	0		8		0		4		0		0		PS WPR
c.3.	Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LSR													
Przedsięwzięcie P.3.1 Włączenie społeczne i podniesienie wiedzy i kluczowych kompetencji ludzi młodych i seniorów	Liczba operacji służących podniesieniu wiedzy i kompetencji kluczowych	0	0%	2	50%	2	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.3.1	R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego.	0		150		150		0		0		0		PS WPR

Cel	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa Wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
c.4.	Budowanie potencjału społeczności lokalnej przez aktywizację													
Przedsięwzięcie P.4.1 Aktywizacja społeczności lokalnej w placówkach edukacyjnych	Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich objętych wsparciem w programie	100	29%	100	57%	0	57%	150	100%	0	100%	0	100%	FEW EFS+
Przedsięwzięcie P.4.2 Budowanie potencjału społeczności lokalnej przez aktywizację	Całkowita liczba osób objętych wsparciem/Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	80	33%	0	33%	0	33%	180	100%	0	100%	0	100%	FEW EFS+
Wskaźnik rezultatu W.4.1	Liczba osób, które zakończyły udział w działaniach kulturalnych, aktywizacyjnych lub edukacyjnych	75		75		0		120		0		0		FEW EFS+
Wskaźnik rezultatu W.4.2	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	60		0		0		135		0		0		FEW EFS+

IX Plan finansowy

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność jest planem dwufunduszowym, oznacza to, że będzie ona finansowana z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PS WPR oraz Europejskiego Funduszu Społecznego EFS+.

Wysokość planowanego wsparcia na wdrażanie LSR jest zgodna z załącznikiem nr 4 do regulaminu konkursu na wybór LSR „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR” w kwocie 1 750 000,00 euro, zgodnie z liczbą mieszkańców obszaru objętego LSR oraz w kwocie 387 633,90 euro Wsparcie na zarządzanie strategią, jej monitorowanie i ewaluację oraz jej animowanie, w tym ułatwianie wymiany między zainteresowanymi stronami wynosi 412 500,00 euro z PS WPR oraz 300 044,63 euro z EFS+.

Tabela 16. Budżet LSR

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem (EUR)
	PS WPR	EFRR*	EFS+*	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	1 750 000,00	0	387 633,90	2 137 633,90
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	412 500,00	0	300 044,63	712 544,63
Razem	2 162 500,00	0,00	687 678,53	2 850 178,53
* Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla LGD w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FEW.				
** W wierszu odpowiadającemu danemu EFSI, z którego LSR nie będzie finansowana, należy wstawić wartość „0”.				

Największe środki finansowe przeznaczono na realizację celu 1, gdyż w wyniku diagnozy i analizy otrzymanych informacji w obszarze infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i społecznej są największe potrzeby. Rozwinięta infrastruktura służyć będzie także aktywizacji ludności zamieszkującej obszar LSR.

Tabela 17. Plan wykorzystania budżetu

**Formularz 4: Plan
wykorzystania budżetu LSR**

Fundusz	środki zakontraktowane (w Euro) do:													
	2024-12-31		2025-12-31		2026-06-30		2026-12-31		2027-12-31		2028-12-31		2029-12-31	
	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu
EFROW	0	0	800 000,00	45,71%	100 000,00	51%	250 000,00	65,71%	387 500,00	87,86%	212 500,00	100%	0	100%
EFS+	0	0	100 000,00	14,54%	100 000,00	29,08%	0,00	29,08%	100 000,00	43,63%	387 678,53	100%	0	100%
EFRR	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM	0		900 000,00		200 000,00		250 000,00		487 500,00		600 178,53		0	

X. Monitoring i ewaluacja

Monitoring to proces systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych i jakościowych na temat funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, którego celem jest uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności wdrażanej strategii, a także ocena zgodności realizacji operacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Ewaluacja to systematyczne badanie wartości albo cech konkretnego programu, planu, działania (eksperymentu) bądź obiektu (programu komputerowego, programu nauczania, rozwiązania technicznego) z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia.

W przypadku LSR ewaluacja będzie składała się z rodzajów ocen:

- ex-ante (przed rozpoczęciem realizacji interwencji)
- on-going (w trakcie wdrażania interwencji)
- ex-post (po zakończeniu interwencji).

Celem **ewaluacji ex-ante** będzie poprawa jakości planowanej do uruchomienia interwencji.

Celem **ewaluacji on-going** będzie oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów w świetle wcześniej przeprowadzonej ewaluacji wstępnej, zwłaszcza pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno - gospodarczych.

Celem **ewaluacji ex-post** jest określenie jego długotrwałych efektów, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywnej pomocy.

Procesy monitoringu i ewaluacji są wobec siebie niezależne, ale pozostają w ścisłym związku, ponieważ dotyczą tych samych zagadnień. Są kluczowymi elementami skutecznego procesu jej wdrażania, pozwalającymi na pozyskanie informacji na temat postępów prowadzonych działań, przede wszystkim w kontekście realizacji przyjętych celów strategicznych i operacyjnych.

Tabela 18. Monitoring i ewaluacja

Elementy funkcjonowania i wdrażania podlegające ocenie	Podmiot wykonujący badanie	Źródła danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Elementy funkcjonowania LGD podlegające ewaluacji				
Pracownicy biura LGD	Zarząd LGD	- opinia Zarządu - opinia wnioskodawców - karta doradztwa - ankieta oceniająca jakość doradztwa - sprawozdania z realizacji LSR	-IV kwartał 2025 r. (pomiar: III 2024 – III 2025 r.) - IV kwartał 2027 (pomiar: IV 2026 – III 2027 r.) - III/IV kwartał 2028 (cały okres programowania)	- przestrzeganie regulaminu pracy biura oraz zapisów umów o pracę - jakość świadczonych usług

Organ zarządczy, decyzyjny oraz kontrolny	Ekspert	<ul style="list-style-type: none"> - listy obecności z posiedzeń i spotkań - protokoły z posiedzeń - ankiety z członkami Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> - IV kwartał 2025 (pomiar: III 2024 – III 2025) - IV kwartał 2025 (pomiar: IV 2024 – III 2025 r.) - III/IV kwartał 2028 (cały okres programowania) 	<ul style="list-style-type: none"> - obecność na posiedzeniach - realizacja uchwał - przestrzeganie regulaminów pracy organów
Realizacja zadań dotyczących funkcjonowania, w tym ocena działalności LGD	Zarząd ewaluacja z udziałem społeczności lokalnej	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania z realizacji LSR - wnioski o płatność 	<ul style="list-style-type: none"> - IV kwartał 2025 (pomiar: III 2024 – III 2025) - IV kwartał 2027 (pomiar: IV 2026 – III 2027 r.) - III/IV kwartał 2028 (cały okres programowania) 	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja budżetu - opinia społeczności lokalnej o działalności LGD - rozpoznawalność LGD - komunikacja LGD ze społecznością lokalną
Elementy wdrażania LSR podlegające ewaluacji				
Realizacja LSR, w tym: celów, przedsięwzięć, wskaźników, wydatkowania budżetu	Zarząd LGD/ekspert	<ul style="list-style-type: none"> - struktura celów LSR - informacje od instytucji wdrażającej o zawartych i wypłaconych umowach - informacje z naborów - ankieta monitorująca CASI - ankiety w wybranymi beneficjentami, grantobiorcami - karty kontrolne grantu 	<ul style="list-style-type: none"> IV kwartał 2025 (pomiar: III 2024 – III 2025) - IV kwartał 2027 (pomiar: IV 2026 – III 2027 r.) - III/IV kwartał 2028 (cały okres programowania) 	<ul style="list-style-type: none"> - stopień realizacji poszczególnych celów - stopień realizacji wskaźników - stopień kontraktowania i wydatkowania środków - spójność i trafność rozwiązań proceduralnych
Realizacja naborów, w tym: harmonogram, kryteria i procedury wyboru operacji zainteresowanie społeczne naborem	Zarząd LGD/ekspert/ewaluacja z udziałem społeczności lokalnej	<ul style="list-style-type: none"> - informacje z naborów - ankieta CAWI - karta doradztwa - analiza lokalnych kryteriów i procedur wyboru operacji - ankiety z członkami Rady 	<ul style="list-style-type: none"> IV kwartał 2025 (pomiar: III 2024 – III 2025) - IV kwartał 2027 (pomiar: IV 2026 – III 2027 r.) - III/IV kwartał 2028 (cały okres programowania) 	<ul style="list-style-type: none"> - zgodność działań z harmonogramem - dostępność informacji - zainteresowanie społeczności lokalnej - stopień wykorzystania budżetu

Elementy funkcjonowania LGD podlegające monitorowaniu				
Szkolenia LGD	Pracownicy Biura LGD	- listy obecności - ankieta oceniająca	- na bieżąco (raporty roczne)	- harmonogram szkoleń - obecność
Doradztwo LGD	Pracownicy biura LGD	- karty doradztwa - ankieta oceniająca doradztwo - informacje z naborów	- na bieżąco (raporty roczne)	- ilość i jakość świadczonych usług doradczych przez LGD
Zainteresowanie działalnością LGD	Pracownicy biura LGD	- strona internetowa LGD - ankiety kierowane do lokalnej społeczności	- na bieżąco (raporty roczne)	- ilość wejść na stronę LGD - obecność na spotkaniach - efektywność realizacji planu komunikacji
Działalność organów LGD	Pracownicy biura LGD	- listy obecności z posiedzeń	- na bieżąco (raporty roczne)	- obecność na posiedzeniach
Elementy wdrażania LSR podlegające monitorowaniu				
Realizacja LSR i budżetu LGD	Pracownicy biura LGD	- struktura celów LSR - zestawienia zawartych i wypłaconych umów - informacje z naborów - ankieta monitorująca - karta kontrolna grantu	- na bieżąco (raporty roczne)	- osiągnięcie wskaźników - budżety na operacje konkursowe, grantowe, własne, współpracy, funkcjonowanie LGD
Nabory wniosków o przyznanie pomocy	Pracownicy biura LGD	- harmonogram naborów - informacje z naborów wniosków - karta doradztwa	- na bieżąco (raporty roczne)	- ogłaszanie konkursów wg harmonogramu - wykorzystanie środków - ilość osób korzystających z doradztwa LGD
Projekty grantowe LGD	Pracownicy biura LGD	- ankieta monitorująca - ankiety CASI - karta kontrolna grantu	- na bieżąco (raporty roczne)	- ogłaszanie konkursów zgodnie z harmonogramem - ponoszenie wydatków zgodnie z umowami - osiągnięcie wskaźników

Bibliografia

Akty normatywne:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające Rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U.UE.L.2021.435.1 ze zm)
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2022 r. poz. 943.)
- Ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz.U.2023.412 ze zm.)

Programy Operacyjne i dokumenty strategiczne:

- Plan Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027
- Strategia Rozwoju Kraju 2030
- Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r.,
- Strategia Zintegrowanego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Zbąszyń
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbąszynek na lata 2022 – 2030
- Strategia Rozwoju Gminy Siedlec 2016 - 2030
- Strategia Rozwoju Gminy Kargowa na lata 2022 – 2027
- Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Trzciel

Spis tabel

- Tabela 1. Skład organu decyzyjnego
- Tabela 2. Opis dokumentów wewnętrznych LGD regulujących jej funkcjonowanie
- Tabela 3. Wykaz gmin
- Tabela 4. Dynamika przyrostu ludności na obszarze LGD w latach 2014-2021
- Tabela 5. Struktura ludności w grupach funkcjonalnych w latach 2014-2021 na obszarze LSR
- Tabela 6. Struktura zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wg PKD 2007 na obszarze LGD w 2014 i 2021 roku
- Tabela 7. Przyrost podmiotów gospodarczych w gminach na obszarze LGD w latach 2014-2021
- Tabela 8. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych kobiet i mężczyzn w liczbie ludności w gminach wchodzących w skład LGD
- Tabela 9. Ilość całorocznych obiektów, oferujących miejsca noclegowe, w tym hotele na obszarze LGD
- Tabela 10. Szacowana liczba udzielonych noclegów na terenie gmin LGD w 2014 i 2021r.
- Tabela 11.. Analiza SWOT
- Tabela 12. Zgodność celów z dokumentami strategicznymi
- Tabela 13. Struktura celów i przedsięwzięć.
- Tabela 14. Wskaźniki rezultatu i produktu
- Tabela 15. Plan działania
- Tabela 16. Budżet LSR
- Tabela 17. Plan wykorzystania budżetu
- Tabela 18. Monitoring i ewaluacja

Spis rysunków

- Rys. 1. Mapa obszaru LGD*
- Rys. 2. Dynamika zmian ludności w latach 2013-2021 w gminach obszaru LSR*
- Rys. 8. Dynamika zmian w grupach funkcjonalnych ludności w latach 2014-2021 na obszarze LSR*
- Rys. 3. Dynamika zmian 2014/2021 w grupach funkcjonalnych ludności w gminach*
- Rys. 9. Szacunkowa liczba udzielonych noclegów w każdej z gmin LGD w 2014 i 2021 r.*
- Rys. 5. Czynniki motywujące do aktywności społecznej*
- Rys. 10. Potencjalne możliwości i formy spędzania czasu wolnego na obszarze LSR*
- Rys. 11. Form i atrakcje, z których respondenci korzystają w swojej okolicy*
- Rys. 12. Obszary turystyki, które mogą przyciągać ludzi do regionu*
- Rys. 9. Obszary turystyki, które wymagają wsparcia w regionie*
- Rys. 13. Preferowany sposób na informowanie mieszkańców o tym, co dzieje się w najbliższym otoczeniu*
- Rys. 14. Grupy mieszkańców, które w opinii badanych, mają utrudnione możliwości wejścia na rynek pracy*

Załączniki

1. Cele i wskaźniki.
2. Plan działania - wskazujący harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu.
3. Budżet LSR - w podziale na poszczególne fundusze EFSI i zakresy wsparcia.
4. Plan wykorzystania budżetu LSR

Załącznik 1 Cele i wskaźniki

C.1.	Nr identyfikacji wskaźnika	Cel	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury publicznej, turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej					
		Wskaźniki rezultatu dla celów	Jednostka miary	Stan początkowy na 2024 rok	Plan do roku 2029	Źródło danych/sposób pomiaru		
w.1.1	R.41 Łączenie obszarów wiejskich w Europie: liczba ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR.		osoba	0	15 000	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD		
Przedsięwzięcia C. 1.		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2024 rok	Końcowa 2029 rok	
P.1.1	Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	- Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru LSR z wyłączeniem województw	konkurs	Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt.	0	8	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu
P.1.2	Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	- NGO (Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR)	konkurs	Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt.	0	4	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu

		- osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, - jednostki organizacyjne nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną						
P.1.3	Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej	- Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru LSR z wyłączeniem województw	konkurs	Liczba rozwiniętej infrastruktury kulturalnej	szt.	0	3	Dane własne LGD dokumentacja konkursu
P.1.4.	Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej	-NGO Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR - Parafie	konkurs	Liczba rozwiniętej infrastruktury kulturalnej	Szt.	0	8	Dane własne LGD dokumentacja konkursu

		<p>- osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,</p> <p>- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,</p>						
P.1.5.	Rozwój infrastruktury publicznej w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i turystów	<p>- JST Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru LSR z wyłączeniem województw</p>	konkurs	Liczba obiektów infrastruktury publicznej	Szt.	0	3	Dane własne LGD dokumentacja konkursu

P.1.6.	Promocja walorów turystycznych obszaru	LGD RK	Operacja własna	Liczba operacji promujących walory turystyczne obszaru	Szt.	0	1	Dane własne LGD
--------	--	--------	-----------------	--	------	---	---	-----------------

C.2.	Nr identyfikacji wskaźnika	Cel	Rozwój gospodarczy obszaru LSR					
		<i>Wskaźniki rezultatu dla celów</i>	<i>Jednostka miary</i>	<i>Stan początkowy na 2024 rok</i>	<i>Plan do roku 2029</i>	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>		
w. 2.1	R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR		osoba	0	12	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD		
Przedsięwzięcia C. 2.		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2024 rok	Końcowa 2029 rok	
P.2.1	Rozwój przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych i gastronomicznych	Pełnoletni mieszkańcy obszaru realizacji LSR	konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego lub rozwinięciu istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	0	6	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu
P.2.2	Rozwój przedsiębiorczości w zakresie poprawy dostępu do usług dla lokalnych społeczności	Pełnoletni mieszkańcy obszaru realizacji LSR	konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego lub rozwinięciu istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	0	6	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu

C.3.	Nr identyfikacji wskaźnika	Cel	Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LSR					
		<i>Wskaźniki rezultatu dla celów</i>	<i>Jednostka miary</i>	<i>Stan początkowy na 2024 rok</i>	<i>Plan do roku 2029</i>	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>		
w. 3.1	R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego.		osoba	0	300	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD		
Przedsięwzięcia C.3.		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2024 rok	Końcowa 2029 rok	
P.3.1	Włączenie społeczne i podniesienie wiedzy i kompetencji kluczowych ludzi młodych i seniorów	- mieszkańcy obszaru realizacji LSR - NGO zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR - osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,	Projekt grantowy	Liczba operacji służących podniesieniu wiedzy i kompetencji kluczowych	szt.	0	4	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu

		- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

C.4.	Nr identyfikacji wskaźnika	Cel	Budowanie potencjału społeczności lokalnej przez aktywizację					
		Wskaźniki rezultatu dla celów	Jednostka miary	Stan początkowy na 2024 rok	Plan do roku 2029	Źródło danych/sposób pomiaru		
w.4.1.	Liczba osób, które zakończyły udział w działaniach kulturalnych, aktywizacyjnych lub edukacyjnych		osoba	0	270	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD		
w.4.2.	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu		osoba	0	195	GUS, dane beneficjentów (ankiety monitorujące), dane własne LGD		
Przedsięwzięcia C. 4.		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2024 rok	Końcowa 2029 rok	
P.4.1	Aktywizacja społeczności lokalnej w placówkach edukacyjnych	- mieszkańcy obszaru realizacji LSR - NGO zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR (gminy województwa lubuskiego) - JST obszaru LSR (województwo lubuskie) z wyłączeniem województw - osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej	Projekt grantowy	Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich objętych wsparciem w programie	osoba	0	350	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu

		siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR, - jednostki organizacyjne nieposiadająca osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR						
P.4.2	Budowanie potencjału społeczności lokalnej przez aktywizację	- mieszkańcy obszaru realizacji LSR - NGO zarejestrowane w KRS, posiadające siedzibę na obszarze LSR (gminy województwa lubuskiego) - JST obszaru LSR (województwo lubuskie) z wyłączeniem województw - osoby prawne z wyłączeniem województw, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR,	Projekt grantowy	Całkowita liczba osób objętych wsparciem/Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoba	0	260	Dane własne LGD, dokumentacja konkursu

		- jednostki organizacyjne nieposiadająca osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli jej siedziba lub oddział znajduje się na obszarze objętym LSR						
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Załącznik 2 Plan działania

Cel	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa Wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
C.1.	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury publicznej, turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej													
Przedsięwzięcie P.1.1 Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	5	63%	0	63%	3	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.2 Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	2	50%	0	50%	2	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej	Liczba rozwiniętej infrastruktury kulturalnej	2	67%	0	67%	1	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.4 Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej	Liczba rozwiniętej infrastruktury kulturalnej	5	63%	0	63%	3	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.5 Rozwój infrastruktury publicznej w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i turystów	Liczba obiektów infrastruktury publicznej	0	0%	0	0%	3	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.6. Promocja walorów turystycznych obszaru (operacja własna)	Liczba operacji promujących walory turystyczne obszaru	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%	1	100%	0	100%	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.1.1	R.41 Łączenie obszarów wiejskich w Europie: liczba ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR.	8000		0		5000		1000		1000		0		PS WPR

Cel	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa Wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
c.2.	Rozwój gospodarczy obszaru LSR													
Przedsięwzięcie P.2.1 Rozwój przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych i gastronomicznych	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego lub rozwinięciu istniejącego przedsiębiorstwa	0	0%	4	67%	0	67%	2	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.2.2 Rozwój przedsiębiorczości w zakresie poprawy dostępu do usług dla lokalnych społeczności	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego lub rozwinięciu istniejącego przedsiębiorstwa	0	0%	4	67%	0	67%	2	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.2.1	R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR	0		8		0		4		0		0		PS WPR
c.3.	Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LSR													
Przedsięwzięcie P.3.1 Włączenie społeczne i podniesienie wiedzy i kluczowych kompetencji ludzi młodych i seniorów	Liczba operacji służących podniesieniu wiedzy i kompetencji kluczowych	0	0%	2	50%	2	100%	0	100%	0	100%	0	100%	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.3.1	R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego.	0		150		150		0		0		0		PS WPR 80

Cel	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa Wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
c.4.	Budowanie potencjału społeczności lokalnej przez aktywizację													
Przedsięwzięcie P.4.1 Aktywizacja społeczności lokalnej w placówkach edukacyjnych	Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich objętych wsparciem w programie	100	29%	100	57%	0	57%	150	100%	0	100%	0	100%	FEW EFS+
Przedsięwzięcie P.4.2 Budowanie potencjału społeczności lokalnej przez aktywizację	Całkowita liczba osób objętych wsparciem/Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	80	33%	0	33%	0	33%	180	100%	0	100%	0	100%	FEW EFS+
Wskaźnik rezultatu W.4.1	Liczba osób, które zakończyły udział w działaniach kulturalnych, aktywizacyjnych lub edukacyjnych	75		75		0		120		0		0		FEW EFS+
Wskaźnik rezultatu W.4.2	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	60		0		0		135		0		0		FEW EFS+

Załącznik 3 Budżet LSR

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem (EUR)
	PS WPR	EFRR*	EFS+*	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	1 750 000,00	0	387 633,90	2 137 633,90
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	412 500,00	0	300 044,63	712 544,63
Razem	2 162 500,00	0,00	687 678,53	2 850 178,53

* Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla LGD w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FEW.

** W wierszu odpowiadającemu danemu EFSI, z którego LSR nie będzie finansowana, należy wstawić wartość „0”.

**Załącznik 4: Plan
wykorzystania budżetu LSR**

Fundusz	środki zakontraktowane (w Euro) do:													
	2024-12-31		2025-12-31		2026-06-30		2026-12-31		2027-12-31		2028-12-31		2029-12-31	
	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+ krajowe)	% wykorzystania budżetu
EFROW	0	0	800 000,00	45,71%	100 000,00	51%	250 000,00	65,71%	387 500,00	87,86%	212 500,00	100%	0	100%
EFS+	0	0	100 000,00	14,54%	100 000,00	29,08%	0,00	29,08%	100 000,00	43,63%	387 678,53	100%	0	100%
EFRR	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM	0		900 000,00		200 000,00		250 000,00		487 500,00		600 178,53		0	

